

I. Evaluacijsko izvješće
provedbe Lokalne razvojne strategije
Lokalne akcijske grupe „Bilogora-Papuk“
programski period 2014.-2020.

LAG BILOGORA-PAPUK

prosinac, 2021

Sadržaj

I. UVOD	3
II. ZAKONSKA OSNOVA I PODLOGA U PROGRAMU RURALNOG RAZVOJA	3
III. UGOVORENA SREDSTVA ZA PROVEDBU LRS LAG-a „BILOGORA-PAPUK“	4
Tablica A. UGOVORENI IZNOSI POTPORE IZ RAZDOBLJA 2014.-2020.	4
Tablica B. IZNOSI POTPORE IZ PRIJELAZNOG RAZDOBLJA (2021.-2022.)	4
Tablica C. UKUPNI IZNOSI POTPORE IZ RAZDOBLJA 2014. – 2020. i PRIJELAZNOG RAZDOBLJA (2021. i 2022.)	4
IV. CILJ I PODRUČJE DJELOVANJA LAG-a „BILOGORA-PAPUK“	5
V. IZRADA LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE ZA PROGRAMSKI PERIOD 2014.-2020.	5
VI. RAZDOBLJE PROVEDBE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE 2014.-2020.	7
EVALUACIJSKI PERIOD	7
OSNOVNE NAZNAKE PROMATRANOG PERIODA	7
PRVE IZMJENE LRS -2017	8
DRUGE IZMJENE LRS-2018	9
TREĆE IZMJENE LRS-2020	11
ČETVRTE IZMJENE LRS-2020	11
PETE IZMJENE LRS-2021	13
VII. ANALIZA REZULTATA PROVEDBE LAG NATJEČAJA	13
1. STRATEŠKI CILJ 1	13
TO 1.1.1 LRS Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljop.gospodarstava	14
PRVI LAG NATJEČAJ ZA TO 1.1.1 LRS/ 4.1.1. PRR	14
DRUGI LAG NATJEČAJ ZA TO 1.1.1 LRS/ 4.1.1. PRR	14
Tablica AN1 Završni obrazac evaluacije TO 1.1.1. LRS / 4.1.1. PRR	15
Tablica AN2 Opći i financijski indikatori- završni obrazac evaluacije: TO 1.1.1. LRS / 4.1.1. PRR	15
TO 1.1.2 LRS Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	15
PRVI LAG NATJEČAJ ZA TO 1.1.2. LRS/ 6.3.1. PRR	15
DRUGI LAG NATJEČAJ ZA TO 1.1.2. LRS/ 6.3.1. PRR	16
TREĆI LAG NATJEČAJ ZA TO 1.1.2. LRS/ 6.3.1. PRR	16
Tablica AN3 Završni obrazac evaluacije TO 1.1.2. LRS / 6.3.1. PRR	17
Tablica AN4 Opći i financijski indikatori – završni obrazac evaluacije – TO 1.1.2. LRS / 6.3.1. PRR	17
2. ANALIZA OSTVARENJA STRATEŠKOG CILJA 1(SC1)	18
Tablica AN5 Pokazatelji aktivnosti projekata SC1	18
Tablica AN6 - Struktura korisnika prema spolu u SC 1	19
Tablica AN7 -Dobna struktura korisnika u SC 1	19
Tablica AN8 -Broj odobrenih korisnika u SC 1 prema sjedištu	19
Tablica AN9- Broj aktivnosti s obzirom na vrstu ulaganja u SC 1	20
3. STRATEŠKI CILJ 2	20
TO 3.1.1. LRS Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokanih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	20
PRVI LAG NATJEČAJ TO 3.1.1 LRS/ 7.4.1. PRR	20
DRUGI LAG NATJEČAJ TO 3.1.1 LRS/ 7.4.1. PRR	21
4. ANALIZA OSTVARENJA STRATEŠKOG CILJA 2(SC2)	21
Tablica AN10- Omjer udjela potpore i vlastitih sredstava u TO 3.1.1. – prvi lag natječaj	21
Tablica AN11 -Omjer udjela potpore i vlastitih sredstava u TO 3.1.1 – drugi lag natječaj	21
Tablica AN12 -Opći i financijski indikatori – završni obrazac evaluacije – TO 3.1.1 LRS/7.4.1.- SC 2	22
5. ANALIZA OSTVARENJA UKUPNO ZA LRS – Strateški cilj 1 i Strateški cilj 2	22
Tablica AN13- Usporedba odobrenih sredstava SC1 i SC2 prema JLS	22
Tablica AN14 –Usporedba odobrenih sredstava	23

Tablica AN15- Usporedba ukupno odobrenih sredstava po JLS prema godinama	23
Tablica AN16- Analiza ostvarenja pokazatelja izlaza – SC1	24
Tablica AN17- Analiza ostvarenja potpora+vlastita sredstva SC1 i SC2	24
Tablica AN18- Odnos isplaćenog i neisplaćenog u odnosu na ukupno dodijeljena sredstva SC1 i SC2	25
Tablica AN19- Odnos dodijeljenih i isplaćenih sredstava prema tipovima operacija unutar SC1 i SC2	25
6. ANALIZA OSTVARENJA PODMJERA 19.4.-Tekući troškovi i animacija	25
Tablica AN20- Analiza ostvarenja podmjera 19.4.	25
Tablica AN21- Odnos odobrenih i isplaćenih sredstava za rad ureda za period 2014.-2022.	26
7. FOKUS PODRUČJA LRS LAG „BILOGORA-PAPUK“	27
Tablica AN22- Ostvarenje pokazatelja po glavnim fokus područjima SC1 i SC2	27
Tablica AN23- Ostvarenje pokazatelja po sekundarnim fokus područjima SC2	27
8. DOPRINOS HORIZONTALNIM CILJEVIMA	27
Tablica AN24- Doprinos horizontalnim ciljevima-korisnici	28
VIII. PROJEKTI SURADNJE	28
1. Busy Bee Workshop- nositelj projekta LAG „Bilogora-Papuk“	28
IX. UKLJUČENOST LOKALNIH DIONIKA	31
Članovi LAG-a	31
Edukativne radionice	31
Likovni natječaji	34
X. POKAZATELJI UČINKA –KVALITATIVNA PROCJENA UČINKA	34
1. ANALIZA UPITNIKA 2021 – KORISNICI ODOBRENIH PROJEKATA	34
Tablica AN25- Usporedba podataka prijava projekta- anketni upitnik-korisnici	36
2. ANALIZA UPITNIKA 2021 - ČLANOVI LAG-a	37
Anketna pitanja - članovi LAG-a	37
Analiza odgovora – članovi LAG-a	37
XI. ANALIZA LAG PODRUČJA PODATCI 31.12.2020.	38
XII. ZAKLJUČAK	39

I. UVOD

Evaluacija provedbe Lokalne razvojne strategije (dalje u tekstu LRS), Lokalne akcijske grupe (u daljnjem tekstu LAG) „Bilogora-Papuk“ predstavlja jednu od aktivnosti sustava za praćenje provedbe opisanog u Pravilniku o evaluaciji i praćenju provedbe Lokalne razvojne strategije za programski period 2014.-2020. koji je njen sastavni dio.(u daljnjem tekstu Pravilnik o evaluaciji) Osnovna svrha evaluacije dosadašnjih rezultata provedbe LRS je poboljšanje kvalitete i provedbe LRS, ali i učinkovitosti rada LAG-a. Rezultati evaluacije i njezine preporuke trebali bi pomoći LAG-u u donošenju odluka i općem poboljšanju iskoristivosti resursa te poslužiti kao smjernica za pripreme za novo programsko razdoblje i izradu Lokalne razvojne strategije za iduće razdoblje. U tu svrhu pratili su se mjerljivi indikatori po mjerama odnosno ciljevima strategije. Pored mjerljivih indikatora, uz svaku mjeru opisivali smo i kvalitativne učinke određene mjere te uspostavili sustav praćenja kvalitativnih učinaka.

Sukladno Planu evaluacije iz Pravilnika o evaluaciji ovo Evaluacijsko izvješće obuhvaća analizu:

- Pokazatelja izlaza (outputa): aktivnosti izravno ostvarene intervencijama
- Pokazatelja cilja: praćenje rezultata na razini fokus područja
- Pokazatelja rezultata: izravna i trenutna posljedica intervencija
- Pokazatelja učinka: smjernice za određivanje napretka

II. ZAKONSKA OSNOVA I PODLOGA U PROGRAMU RURALNOG RAZVOJA

Predmet ovog Evaluacijskog izvješća je provedba LRS LAG-a „Bilogora-Papuk“, odnosno provedba podmjere 19.2. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“, podmjere 19.3. „Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a“ i podmjere 19.4. „Tekući troškovi i animacija“ unutar mjere 19 „Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER (CLLD-lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. koje se provode na temelju Pravilnika o provedbi mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (NN 91/2019; 37/2020 i NN br. 31/2021), Smjernica za provedbu postupaka odabira projekata u provedbi Podmjere 19.2. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“ te Sporazuma o suradnji u izvršavanju delegiranih administrativnih provjera prilikom provedbe operacija u okviru strategije lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice.

Sredstva javne potpore za provedbu operacija Podmjere 19.2. osiguravaju se iz proračuna Europske unije i državnog proračuna Republike Hrvatske, od čega Europska unija sudjeluje s 90 % udjela, a Republika Hrvatska s 10 % udjela.

III. UGOVORENA SREDSTVA ZA PROVEDBU LRS LAG-a „BILOGORA-PAPUK“

LAG „Bilogora-Papuk“ potpisao je prvi ugovor iz Programa ruralnog razvoja 2014.-2020., odnosno Ugovor o dodjeli sredstava odabranom LAG-u iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj dana 17.02.2017. Nakon Ugovora o dodjeli sredstava potpisana su još tri Aneksa Ugovora o dodjeli sredstava kojim su definirani novi iznosi sredstava za provedbu 19.2. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“, podmjere 19.3. „Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a“ i podmjere 19.4. „Tekući troškovi i animacija“.

UKUPNI IZNOS POTPORE ZA RAZDOBLJE 2014.-2020. I PRIJELAZNO RAZDOBLJE (2021. I 2022.)

TABLICA A. UGOVORENI IZNOSI POTPORE IZ RAZDOBLJA 2014.-2020.

U Tablici A. obuhvaćena su i dodatna sredstva za provedbu LRS ostvarena su na temelju Odluke o primjeni sustava nagrađivanja za naknadnu dodjelu sredstava odabranim LAG-ovima za provedbu podmjere 19.2. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“ unutar mjere 19. Leader.

Tablica A. UGOVORENI IZNOSI POTPORE IZ RAZDOBLJA 2014.-2020.				
		IZNOS POTPORE PRIJE PRIJELAZNOG RAZDOBLJA	IZNOS POTPORE IZ PRORAČUNA EU (90% udjela)	IZNOS POTPORE IZ PRORAČUNA RH (10% udjela)
1.	IZNOS JAVNE POTPORE ZA 19.2.	6.126.408,16 HRK	5.513.767,34 HRK	612.640,82 HRK
2.	IZNOS JAVNE POTPORE ZA 19.3.	247.166,81 HRK	222.450,13 HRK	24.716,68 HRK
3.	IZNOS JAVNE POTPORE ZA 19.4.	1.297.625,74 HRK	1.167.863,17 HRK	129.762,57 HRK
4.	UKUPNO ZA 19.2. / 19.3. / 19.4.	7.671.200,71 HRK	6.904.080,64 HRK	767.120,07 HRK

TABLICA B. IZNOSI POTPORE IZ PRIJELAZNOG RAZDOBLJA (2021.-2022.)

Tablica B. IZNOSI POTPORE IZ PRIJELAZNOG RAZDOBLJA (2021.-2022.)				
		IZNOS POTPORE IZ PRIJELAZNOG RAZDOBLJA	IZNOS POTPORE IZ PRORAČUNA EU (90% udjela)	IZNOS POTPORE IZ PRORAČUNA RH (10% udjela)
1.	IZNOS JAVNE POTPORE ZA 19.1.	100.000,00 HRK	90.000,00 HRK	10.000,00 HRK
2.	IZNOS JAVNE POTPORE ZA 19.2.	2.752.744,42 HRK	2.477.469,98 HRK	275.274,44 HRK
3.	IZNOS JAVNE POTPORE ZA 19.3.	0,00 HRK	0,00 HRK	0,00 HRK
4.	IZNOS JAVNE POTPORE ZA 19.4.	688.186,10 HRK	619.367,49 HRK	68.818,61 HRK
5.	UKUPNO ZA 19.1 / 19.2. / 19.3. / 19.4.	3.540.930, 52 HRK	3.186.837,47 HRK	354.093,05 HRK

TABLICA C. UKUPNI IZNOSI POTPORE IZ RAZDOBLJA 2014. – 2020. I PRIJELAZNOG RAZDOBLJA (2021. I 2022.)

Tablica C. UKUPNI IZNOSI POTPORE IZ RAZDOBLJA 2014. – 2020. I PRIJELAZNOG RAZDOBLJA (2021. I 2022.)				
		IZNOS POTPORE	IZNOS POTPORE IZ PRORAČUNA EU (90% UDJELA)	IZNOS POTPORE IZ PRORAČUNA RH (10% UDJELA)
1.	IZNOS JAVNE POTPORE ZA 19.1.	100.000,00 HRK	90.000,00 HRK	10.000,00 HRK
2.	IZNOS JAVNE POTPORE ZA 19.2.	8.879.152,58 HRK	7.991.237,32 HRK	887.915,26 HRK
3.	IZNOS JAVNE POTPORE ZA 19.3.	247.166,81 HRK	222.450,13 HRK	24.716,68 HRK
4.	IZNOS JAVNE POTPORE ZA 19.4.	1.985.811,84 HRK	1.787.230,66 HRK	198.581,18 HRK
5.	UKUPNO ZA 19.1 / 19.2. / 19.3. / 19.4.	11.212.131,23 HRK	10.090.918,11 HRK	1.121.213,12 HRK

IV. CILJ I PODRUČJE DJELOVANJA LAG-a „BILOGORA-PAPUK“

Cilj osnivanja Lokalne akcijske grupe „BILOGORA – PAPUK“ identifikacija je lokalne razvojne strategije, sudjelovanje u poticanju ruralnog razvitka kroz povezivanje i sudjelovanje u „LEADER-projektima“, te zajedničke aktivnosti u prikupljanju sredstava i njihova pravilna raspodjela prema namjeni za koju su dobivena. LEADER pristup je metoda mobiliziranja i prijenosa ruralnog razvoja u njegove lokalne zajednice te na taj način može unaprijediti svakodnevni život ljudi u ruralnim područjima. LEADER potiče ruralna područja da otkriju nove načine da postanu ili ostanu konkurentna, da na najbolji način iskoriste svoje prednosti i da uspješno prebrode sve zapreke s kojima se susreću, kao što su sve starije stanovništvo, manjak uslužnih djelatnosti ili nedostatak radnih mjesta. Na ovaj način LEADER doprinosi poboljšanju kvalitete života u ruralnim područjima kako za obitelji na vlastitim gospodarstvima, tako i za šire seosko stanovništvo.

LAG „Bilogora-Papuk“ djeluje na području gradova Daruvar i Grubišnoga Polja, te općina Đulovac, Končanica, Sirač i Dežanovac. Proteže se na 848,30 km² što predstavlja 32% površine Bjelovarsko-bilogorske županije. Na navedenom području živi 23,92% stanovnika županije. (28.649 stanovnika). Prosječna gustoća naseljenosti je 33,77 stanovnika/km². Usporedbom podataka o broju stanovnika 2001. i 2011. uočava se depopulacija ovog prostora i to za gotovo 14% u odnosu na 2011. U odnosu na popis stanovništva iz 1991 pad iznosi 27%. Upravo iz tog razloga posebno se poticalo mjerama i potporama mlade poljoprivrednike. Potpora za mlade poljoprivrednike doprinosi generacijskoj obnovi u poljoprivredi i pomaže preusmjeriti negativan migracijski trend posebno kod mladih ljudi.

VIZIJA LAG-a „Bilogora-Papuk“

Regija Bilogora-Papuk područje je uravnoteženog ekonomskog, društvenog i održivog razvoja, moderne, tehnološki razvijene ekonomije, kvalitetno educirane radne snage, aktivne lokalne zajednice, izraženih specifičnosti svojih prirodnih, povijesnih i kulturnih resursa, regija izazova i mogućnosti, poželjna za život, rad i posjećivanje.

V. IZRADA LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE ZA PROGRAMSKI PERIOD 2014.-2020.

Lokalnom razvojnom strategijom LAG „Bilogora-Papuk“ promovira se zajedništvo i odlučnost u ostvarenju programa razvoja kroz poboljšanja kvalitete života unapređenjem i razvojem infrastrukture, konstantnim obrazovanjem te poticanjem raznolikosti ekonomskih aktivnosti. Područje regije „Bilogora-Papuk“ kompleksno je područje gledajući njegove prirodno, okolišne, ekonomske i socijalne značajke. Kroz “SWOT” analizu područja radna je skupina odredila strategiju za budući razvoj. U svrhu razvoja ovog područja zaključeno je da se dostupni izvori kroz prioritete razvoja moraju bolje i racionalnije koristiti, naravno na održiv način.

Razvoj poljoprivredne proizvodnje i prerade uz primjenu novih tehnologija, jačanje poduzetničke klime, očuvanje prirodnog okoliša, kulture i baštine te kontinentalni turizam baziran na lječilišnom i sportskom turizmu su prioriteti na koje se treba fokusirati i koji će pružiti najbolju ekonomsku, socijalnu i cjelokupnu kvalitetu života stanovništvu ove regije. Bolja održiva iskorištenost resursa područja unutar ovih prioriteta izgradit će jake točke regije, umanjiti slabosti i iskoristiti komparativne prednosti vezane za zemljopis, klimu i bogatstvo prirode. U svrhu postizanja općeg cilja definirani su specifični strateški ciljevi jednakog značenja i važnosti i realizacija svakog od njih ujedno je preduvjet za realizaciju ostalih. Definirani strateški ciljevi, prioriteti te mjere i predložene aktivnosti predstavljaju zajednički interes svih interesnih skupina ovoga područja.

U važećoj LRS LAG-a „Bilogora-Papuk“ definirana su dva osnovna strateška cilja.

STRATEŠKI CILJ 1

- TEHNOLOŠKI NAPREDNO, DIVERZIFICIRANO I SOCIOEKOLOŠKI ODRŽIVO GOSPODARSTVO USMJERENO RASTU STANDARDA LOKALNOG STANOVNIŠTVA

STRATEŠKI CILJ 2.

- RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA, PODIZANJE RAZINE ZAPOSLENOSTI I SOCIJALNE KOHEZIJE UZ OPĆI RAST DRUŠTVENOG STANDARDA, INSTITUCIONALNI RAZVOJ

Strateški ciljevi i prioriteti Lokalne strategije razvoja definirani su od Lokalne akcijske grupe nakon provedene analize dostupnih podataka o geografskom položaju, gospodarskom položaju, kapacitetima stanovništva i poduzetnika na području regije. Prilikom izrade Lokalne razvojne strategije (LRS) svim relevantnim dionicima je omogućena uključenost i sudjelovanje u izradi LRS LAG-a, a posebno je vrednovan njihov doprinos u pružanju povratnih informacija o rezultatima uključivanja. Uključivanjem dionika u izradu Lokalne razvojne strategije izravno se doprinijelo novom shvaćanju potreba i važnosti međusektorskog udruživanja. Takav pristup izravno utječe na osnaživanje lokalnih kapaciteta i utemeljen je na povećanoj svijesti o potrebi udruživanja javnog, civilnog i gospodarskog sektora. U proces izrade LRS su aktivno bili uključeni članovi Skupštine LAG-a i Upravnog odbora.

Definirane alokacije sredstava prema strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama su sljedeće:

Tipovi operacija prema prioritetima strateških ciljeva	% alokacija
STRATEŠKI CILJ 1	
TEHNOLOŠKI NAPREDNO, DIVERZIFICIRANO I SOCIOEKOLOŠKI ODRŽIVO GOSPODARSTVO USMJERENO RASTU STANDARDA LOKALNOG STANOVNIŠTVA	52,86 %
Prioritet 1.1.Povećanje učinkovitosti i unapređenje konkurentnosti proizvodnje uz podršku razvoju energetski učinkovite i okolišno prihvatljive proizvodnje	52,86%
Mjera 1.1.1. Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	18,71
Mjera 1.1.2.Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	34,15

STRATEŠKI CILJ 2	
RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA, PODIZANJE RAZINE ZAPOSLENOSTI I SOCIJALNE KOHEZIJE UZ OPĆI RAST DRUŠTVENOG STANDARDA, INSTITUCIONALNI RAZVOJ	47,14 %
Prioritet 2.1. Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima i zaštita okoliša	
Mjera 3.1.1. Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	47,14 %
Prioritet 2.2. Razvoj ljudskih resursa za upravljanje lokalnim i regionalnim razvojem-LEADER	
Mjera 3.2.1. Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a	Do 5%
Mjera 3.2.2. Tekući troškovi i animacija LAG-a	Do 25% 19.2+19.3

VI. RAZDOBLJE PROVEDBE LOKALNE RAZVOJNE STRATEGIJE 2014.-2020.

EVALUACIJSKI PERIOD

Razdoblje provedbe LRS LAG-a „Bilogora-Papuk“ koje je predmet ovog Evaluacijskog izvješća je period od donošenja Odluke o odabiru LAG-a u promatranom programskom razdoblju (2014.-2020.) koja je donesena 09. siječnja 2017. godine do kraja mjeseca studenog 2021. godine.

OSNOVNE NAZNAKE PROMATRANOG PERIODA

LAG „Bilogora-Papuk“ više je puta uspješno aplicirao za bespovratna sredstva kroz mjere LEADER-a i to još za vrijeme programa IPARD (2013 i 2014. godina) a putem Programa ruralnog razvoja 2014.-2020. financira svoj rad i provedbu Lokalne razvojne strategije od 2016. godine. Ako se sjetimo samih početaka, davne 2013. godine, lokalni dionici, gospodarstvenici, udruge i predstavnici jedinica lokalne samouprave regije LAG-a prepoznali su ideju Leader-a i LAG-ova kao mogućnost da za područje regije osiguraju dodatna sredstva za gospodarstvo i društvenu infrastrukturu što se s nekoliko kašnjenja zbog prilagodbe Pravilnika i zakonskih propisa počelo i ostvarivati tijekom 2018. godine. Iako je LAG osnovan još 2013. godine kada je izrađena i prva razvojna strategija LAG područja, tek uspješnim apliciranjem za sredstva iz Programa ruralnog razvoja 2014.-2020., mjeru LEADER, osigurani su stvarni uvjeti za provedbu razvojne strategije LAG područja.

Ugovor o dodjeli sredstava odabranim LAG-ovima temeljem kojeg je LAG-u „Bilogora-Papuk“ omogućeno raspisivanje LAG natječaja potpisan je u veljači 2017. godine. Do kašnjenja u provedbi LRS dolazi zbog prilagodbe Pravilnika o provedbi mjere 19.2. „donošenja Smjernica za provedbu postupaka odabira projekata u provedbi Podmjere 19.2. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“ te potpisivanja Sporazuma o suradnji u izvršavanju delegiranih administrativnih provjera prilikom provedbe operacija u okviru strategije lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice.

Iako je Ugovor o dodjeli sredstava odabranom LAG-u potpisan još 2017. godine tek aktivacijom mjere od strane Agencije za plaćanja koja je stigla u veljači 2018. godine, omogućuje se raspisivanje prvog LAG natječaja te je tako LAG „Bilogora-Papuk“ među prvim LAG-ovima u Hrvatskoj već početkom ožujka 2018. godine raspisao prvi LAG natječaj.

Do prosinca 2021 godine, u nepunih 4 godine, LAG „Bilogora-Papuk“ je raspisao 7 LAG natječajâ ukupne i odobrio potporu ukupne vrijednosti 6.399.174,32 kn. Na 7 raspisanih natječajâ prijavilo se 88 korisnika a ukupna vrijednost prijavljenih projekata iznosila je 12.182.749,12 kn. Od 88 prijavljenih projekata odobreno je ukupno 41 projekt ukupne vrijednosti 6.399.174,22 kn. Detaljnu analizu provedenih LAG natječajâ donosimo u nastavku Izvješća. Ukupno u promatranom periodu dva korisnika su odustala od predanog Zahtjeva za potporu već u tijeku administrativne obrade projekta.

Od ukupnog broja projekata odobrenih na LAG razini(41 projekt), prilikom kontrole provedbe LAG natječajâ od strane provedbenog tijela Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju nije utvrđena niti jedna nepravilnost u dodjeli sredstava, te tako niti jedan projekt odobren u prvoj fazi od strane LAG-a „Bilogora-Papuk“ nije odbijen na razini kontrole Agencije.

Uslijed dobrih rezultata u provedbi LAG natječajâ , LAG „Bilogora-Papuk“ ostvaruje tijekom 2020 godine dodatna sredstva za provedbu LRS i to u iznosu od 1.183.072,00 kn. Dodatna sredstva ostvarena su na temelju Odluke o primjeni sustava nagrađivanja za naknadnu dodjelu sredstava odabranim LAG-ovima za provedbu podmjere 19.2. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“ unutar mjere 19.Leader. Odlukom su nagrađena 24 najuspješnija LAG-a temeljem ocjene i bodovanja uspješnosti rada u prethodnom razdoblju . LAG „Bilogora-Papuk“ bio je jedan od 24 pozitivno ocjenjena LAG-a sustavom bodovanja. Nakon uključivanja dodatnih sredstava u LRS raspisivani su novi natječaji sukladno Izmjenama LRS.

Kroz protekli period Lokalna razvojna strategija doživjela je 5 Izmjena čije sažetke donosimo u nastavku.

PRVE IZMJENE LRS -2017

Prve Izmjene LRS-a Skupština je usvojila dana 08.12.2017. godine. Izmjene Lokalne razvojne strategije LAG-a „Bilogora-Papuk“ za programski period 2014-2020 odnosile su se na usklađenje Lokalne razvojne strategije 2014-2020 sa:

- Pravilnikom o provedbi Podmjere 19.2. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“, Podmjere 19.3. „Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a“ i Podmjere 19.4. „Tekući troškovi i animacija“ unutar Mjere 19. „Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER (CLLD - lokalni razvoj pod vodstvom zajednice)“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014-2020 („Narodne novine“, br. 96/17)
- Ugovorom o dodjeli sredstava LAG-u „Bilogora-Papuk“ (KLASA: 440-12/16-19-02-01/0002, URBROJ: 343-1400/01-17-009)
- Sporazumom o suradnji u izvršavanju delegiranih administrativnih provjera
- Smjernicama za provedbu postupaka odabira projekata u provedbi Podmjere 19.2. „Provedba operacija unutar CLLD strategije“

Planom provedbe lokalne razvojne strategije iz 2017 godine predviđeno je 8 tipova operacija

Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.1.1.
Potpore razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.1.2.
Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš	1.2.1.
Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u predindustrijskoj preradi drva	1.2.2.
Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	1.3.1.
Korištenje obnovljivih izvora energije	2.2.1.
Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture	2.2.2.
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	3.1.1.

DRUGE IZMJENE LRS-2018

Izmjene LRS u 2018. godini obuhvaćaju:

- Izmjene Plana provedbe LRS odnosno broja tipova operacija koje se provode kroz LRS 2014-2020 te Izmjene visina alokacija po odabranim tipovima operacije
- Izmjene Kriterija odabira po pojedinom tipu operacije i maksimalne visine potpore u pojedinom tipu operacije
- Izmjene Pravilnika o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu LRS

Planom provedbe lokalne razvojne strategije iz 2018. godine predviđena je provedba 3 tipa operacija.

Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.1.1.
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.1.2.
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	3.1.1.

Razlog smanjenja broja tipova operacija za provedbu u programskom periodu 2014-2020 je veliko kašnjenje u provedbi LRS u istom programskom periodu te trenutna potreba na LAG području. Provedba LRS započela je tek 2018. godine, a kašnjenje provedbe uvjetovano je čestim promjenama Pravilnika za provedbu od strane nacionalnih tijela za provedbu kao i promjenama i prilagodbama sustava za provedbu Leader mjera. U Planu provedbe došlo je i do promjene rezervacije sredstava u provođenju mjere 19.3. na način da je utvrđena promjena raspodjele sredstava za pripremne aktivnosti partnerskih projekata i samu provedbu partnerskih projekata i to iz razloga što zbog kratkoće preostalog vremena za provedbu neće doći do realizacije svih planiranih partnerskih projekata.

S obzirom da su odabrana samo tri tipa operacija za koja postoji najveći interes na području LAG-a te u ovom programskom periodu nećemo moći provesti tipove operacija iz Prioriteta 2. LRS koji se odnose na verziju LRS iz 2017, naglasak na ostvarenje efekata prioriteta 2. LRS iz verzije 2017 godine, a to su zaštita okoliša i energetska učinkovitost ostvarit ćemo kroz provedbu odabrana 3 tipa operacija na način da ćemo promijeniti Kriterije odabira za sve tipove operacija i dodatno bodovati projekte koji imaju pozitivan utjecaj na okoliš, provode se na zaštićenom području ili ostvaruju energetska učinkovitost.

Izmjene visina alokacija po odabranim tipovima operacije

Planom provedbe lokalne razvojne strategije iz 2018 godine predviđena je provedba 3 tipa operacija te su alokacije predviđene za tipove operacija koje se ne provode raspoređene na tipove operacija koji će se provoditi.

Mjera	Alokacija u 2017 (%)	Alokacija u 2018(%)
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	19,14	22,80
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	13,63	27,25
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	35,89	49,95
UKUPNO	100%	100%

Mjera	Alokacija u 2017 Apsolutni iznos,kn	Alokacija u 2018 Apsolutni iznos,kn
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	946.093,04	1.126.875,75
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	673.632,00	1.347.264,00
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	1.773.924,46	2.469.196,41
	4.943.336,16	4.943.336,16

Izmjena Kriterija odabira

Izmjene Kriterija odabira izvršene su iz slijedećih razloga.

1. Tijekom provedbe prvog LAG natječaja uočeno je da su Kriteriji odabira postavljeni suviše kompleksno i zahtijevaju dodatni angažman i znanje ocjenjivača jer se radi o 19 pitanja koja se pojedinačno ocjenjuju.

2. Kriteriji odabira nisu bili dovoljno jasni prijaviteljima, iako je uz svaki Kriterij naglašeno kada se koji primjenjuje, te su prijavitelji inicijalno dodjeljivali u svojim prijavama uglavnom puno veći broj bodova od realnog.

3. Dva od 19 Kriterija odabira postavljeni su na način da ocjenjivači samostalno odlučuju o prihvatljivosti priloženih dokaza za bodovanje u tom Kriteriju.

Iz svega navedenog proizašlo je da treba uvesti manji broj pitanja, odnosno jasne i jednoznačne Kriterije kako bi prijavitelji što točnije i realnije postavili inicijalne bodove, a samo ocjenjivanje bilo brže izvedeno.

Izmjene maksimalne visine potpore u pojedinom tipu operacije

Tip operacije	Raspon visina potpore LRS 2017, EUR	Raspon visina potpore LRS 2018, EUR
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	5.000 - 15.000	5.000 – 25.000
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	15.000 -fiksno	15.000 -fiksno
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	15.000– 25.000	15.000– 50.000

Izmjene Pravilnika o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu LRS

Kroz izmjene Pravilnika su dodatno usklađeni uvjeti prihvatljivosti za odabrane mjere sukladno zadnje objavljenim nacionalnim Pravilnicima za pojedinu mjeru iako se i dalje napominje da se izmjene nacionalnih Pravilnika za pojedinu mjeru sukladnu tipu operacije LRS primjenjuju i na LAG natječaj za sukladni tip operacije. Nakon ovih Izmjena strategije odnos raspoloživosti sredstava za provedbu projekata je 50,05% za projekte u gospodarstvu a 49,95% za projekte lokalne zajednice čime i dalje potvrđujemo zaključke LRS da je gospodarstvo pokretač razvoja ovog područja ali istovremeno vodimo brigu i o kvaliteti života na ovom prostoru uz osobitu brigu o zaštiti okoliša i očuvanju prirodnih ljepota te energetske učinkovitosti.

TREĆE IZMJENE LRS-2020

Treće izmjene odnosno prve Izmjene LRS u 2020.godini obuhvaćaju:

- Izmjene visina alokacija po odabranim tipovima operacije
- Izmjene Pravilnika o procjeni, vrednovanju te odabiru projekata za financiranje u sklopu LRS

Došlo je do usklađivanja iznosa predviđenih u podmjerama sukladnima mjeri 7.4.1 PRR-a i 4.1.1. PRR-a .

Tip operacije	Alokacija u 2018 (%)	Alokacija u 2020(%)
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	22,80	20,64
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	27,25	27,04
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	49,95	52,32
UKUPNO	100%	100%

Tip operacije	Alokacija u 2018 Apsolutni iznos ,kn	Alokacija u 2020 Apsolutni iznos, kn
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.126.875,75	1.020.410,66
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.347.264,00	1.336.815,00
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	2.469.196,41	2.586.110,50
	4.943.336,16	4.943.336,16

Nakon ovih Izmjena strategije odnos raspoloživosti sredstava za provedbu projekata je 47,68% za projekte u gospodarstvu a 52,32% za projekte lokalne zajednice čime i dalje potvrđujemo zaključke LRS da je gospodarstvo pokretač razvoja ovog područja ali istovremeno vodimo brigu i o kvaliteti života na ovom prostoru uz osobitu brigu o zaštiti okoliša i očuvanju prirodnih ljepota te energetske učinkovitosti.

ČETVRTE IZMJENE LRS-2020

Druge Izmjene LRS u 2020.godini, četvrte po redu obuhvaćaju:

- Izmjene ukupne visine javne potpore za provedbu LRS za programski period 2014.-2020.
- Izmjene visina alokacija po pojedinim tipovima operacije (TO 1.1.2 i TO 3.1.1.)
- Izmjene Kriterija odabira u Tipu operacije 1.1.2. (sukladan TO 6.3.1.)
- Izmjene i definiranje novih Indikatora provedbe LRS

Ove izmjene Lokalne razvojne strategije uvjetovane su prvenstveno Odlukom o Izmjeni Odluke o odabiru LAG-a kojom su LAG-u „Bilogora-Papuk“ dodijeljena dodatna sredstva za provedbu Lokalne razvojne strategije. Navedenom Odlukom LAG-u je dodijeljeno dodatnih 1.183.072,00 kn i to temeljem Odluke o primjeni sustava nagrađivanja za naknadnu dodjelu sredstava iz Mjere 19 “Potpora lokalnom razvoju u okviru inicijative LEADER(CLLD-lokalni razvoj pod vodstvom zajednice”.

Ukupna alokacija za provedbu LRS(mjera 19.2.) LAG-a „Bilogora-Papuk“ iznosi sada 6.126.408,16 kn.

Sukladno rezultatima provedbe LRS do ovih Izmjena, predloženo je korištenje dodatnih sredstava u dva tipa operacija.(TO 1.1.2. i TO 3.1.1.) Raspored alokacija sukladno definiranom Planu provedbe sada je definiran na slijedeći način:

Mjera	Alokacija u 2020 III izmjene LRS Apsolutni iznos,kn	Alokacija u 2020 IV Izmjene LRS Apsolutni iznos,kn
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.020.410,66	1.020.410,66
Potpore razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.336.815,00	2.020.896,00
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	2.586.110,50	3.085.101,50
	4.943.336,16	6.126.408,16

Pored usklađenja sa Odlukom o dodjeli naknadnih sredstava predmet ovih Izmjena su i promjene samih Kriterija odabira u Tipu operacije 6.3.1 (1.1.2. LRS) i relevantnih kriterija prednosti odabira u mjeri 6.3.1. Uvodi se novi Kriterij – sektorski kriterij koji se provjerava uvidom u EVPG kalkulator i to umjesto kriterija financijske održivosti. Cilj promjene kriterija je osigurati podršku različitim sektorima poljoprivredne proizvodnje na LAG području te definirati prioritetne sektore u pojedinim tipovima operacije.

Promjena Relevantnih kriterija prednosti odabira odnosi se na primjenu Relevantnih kriterija odabira u slučaju da dvije ili više prijave ostvare isti broj bodova. Na drugom LAG natječaju kriterij veće važnosti u Tipu operacije 6.3.1 bio je Kriterij br..4 Utjecaj na okoliš a manje vrijednosti Kriterij br.3 Mladi poljoprivrednik. Uzimajući u obzir demografsku situaciju i namjeru da se bespovratnim sredstvima pruži šansa za ostanak mladih na poljoprivrednim gospodarstvima odlučeno je da se u IV .Izmjenama LRS kao primarni, odnosno kriterij veće važnosti, postavi Kriterij br.3.Mladi poljoprivrednik.

Kao drugi relevantni kriterij izabran je kriterij broj 6.Prioritetni sektori kako bismo postigli ravnomjerniju razdiobu sredstava javne potpore prema različitim sektorima poljoprivredne proizvodnje. Kod definicije mladog poljoprivrednika uveli smo novi pojam te se kod primjene kriterija boduje i ukoliko je prema pojašnjenju kriterija i član OPG-a mladi poljoprivrednik. Isto tako promijenili smo grupe kod veličine poljoprivrednih gospodarstva te uveli razradu bodova na tri grupe.

U IV. Izmjenama definirali smo neke nove indikatore/pokazatelja uspješnosti provedbe i predvidjeli dodatne analize indikatora uspješnosti provedbe. Došlo je do promjena u definiranju ukupnih indikatora vezano za Provedbu LRS a potreba za istim proizlazi iz činjenice da je LAG rezimirao podatke prethodna 4 natječaja te utvrdio potrebu za promjenom ciljnih indikatora kao i uvođenjem novih.

Broj ekoloških proizvođača podržanih u cilju 1.
Ukupno (ha) površine obuhvaćene ekološkom proizvodnjom
Broj mladih poljoprivrednika podržanih u ovom cilju
Ukupno(ha)površine na kojima se provodi ulaganje koje se nalaze u Natura 2000 ili ZPO i PPO

PETE IZMJENE LRS-2021

V. Izmjene Lokalne razvojne strategije LAG-a „Bilogora-Papuk“ za programski period 2014-2020 odnose se na usklađenje Lokalne razvojne strategije 2014-2020 sa:

- Pravilnikom o provedbi mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. (NN br. 31/2021)
- Odlukom o dodjeli sredstava iz prijelaznog razdoblja odabranim lokalnim akcijskim grupama (KLASA: 910-05/21-01/54, URBROJ: 525-8/1255-21-1) od 30.03.2021

Ukupna alokacija za provedbu LRS (mjera 19.2.) LAG-a „Bilogora-Papuk“ iznosi sada 8.879.152,58 kn. Sredstva predviđena gore navedenom Odlukom za podmjernu 19.3. neće se koristiti u prijelaznom razdoblju te su ista postala sastavni dio podmjere 19.2. Sredstva namijenjena za podmjernu 19.1. koristiti će se u potpunosti Sukladno Odluci. Raspored alokacija za provedbu 19.2. sukladno definiranom Planu provedbe u V. Izmjenama sada je definiran na slijedeći način:

Tip operacije	Alokacija u 2020 IV izmjene LRS Apsolutni iznos, kn	Alokacija u 2021 V Izmjene LRS Apsolutni iznos, kn
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.020.410,66	1.661.609,31
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	2.020.896,00	3.031.344,00
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	3.085.101,50	4.186.199,27
	6.126.408,16	8.879.152,58

VII. ANALIZA REZULTATA PROVEDBE LAG NATJEČAJA

U razdoblju od četiri godine (2018.-2021.), LAG „Bilogora-Papuk“ proveo je sedam(7) LAG natječaj, od čega 2 za Mjeru 1.1.1. *Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava*, 3 za Mjeru 1.1.2. *Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava* te 2 natječaja za Mjeru 3.1.1. *Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo*.

Na provedenim natječajima je LAG zaprimio 88 projekata ukupne vrijednosti 12.182.749,12 kn .Od zaprimljenih projekata LAG je odabrao 41 projekt ukupne vrijednosti =9.276.281,40 kn za koje je odobrena potpora u iznosu od =6.399.174,22 kn. Možemo zaključiti kako je provedba ovih potpora pridonijela povećanju i modernizaciji proizvodnje te konkurentnosti proizvoda, uvođenju inovativnih praksi usmjerenih na energetska učinkovitost i zaštitu okoliša te jednako tako da je poboljšana kvaliteta življenja.

1. STRATEŠKI CILJ 1

STRATEŠKI CILJ 1 NAZIV TIP OPERACIJE LRS	OZNAKA TO LRS	OZNAKA TO PRR	NAZIV TO PRR
Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava	1.1.1.	4.1.OP1	Mjera 4. Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva OP1 - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava
Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava	1.1.2.	6.3.OP1	6.3. (OP1) Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava

TO 1.1.1 LRS Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Potpota se kroz ovu mjeru dodjeljuje kako bi se povećala konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava omogućavanjem proširenja proizvodnih kapaciteta. Analiza LAG područja pokazala je kako nam je poljoprivredna proizvodnja i dalje nedovoljno modernizirana i nekonkurentna. Prihvatljivi su troškovi ulaganja u objekte, opremu, mehanizaciju, nove i postojeće nasade, gospodarska vozila i drugo. Mjera je usklađena sa tipom operacije 4.1.1. iz Programa ruralnog razvoja RH.

PRVI LAG NATJEČAJ ZA TO 1.1.1 LRS/ 4.1.1. PRR

Prvi natječaj za TO 1.1.1. LRS objavljen je 25.04.2019. Pristiglo je 10 prijava od kojih je bilo potrebno odbiti jednu prijavu zbog nedostatnih sredstava, prijavljeno je jedno odustajanje te su za ostalih 8 donesene Odluke o odabiru. U ovom natječaju postignuta su i prestignuta tri planirana financijska pokazatelja; ukupna vrijednost ulaganja (potpora + privatna sredstva), ukupna vrijednost dodijeljene potpore te ukupna vrijednost vlastitih sredstava korisnika iako je ostvareni broj odabranih projekata skoro upola manji od planiranog. Unatoč tome pokazatelju, svi ostali indikatori navedeni u LRS za ovu mjeru su daleko prestignuti. Ovim natječajem obuhvaćeno 240, 23 ha, poboljšano je 46 proizvodnih procesa te je podržano 35 prihvatljivih aktivnosti. Ukupni iznos raspoloživih sredstava iznosio je 1.126.875,75 kuna od čega je korisnicima odobreno na LAG razini 1.020.410,67 kuna. Sveukupna vrijednost projekata je bila 1.981.853,93 kuna što znači da su 961.443,27 kuna vlastita sredstva korisnika. Podržano je 6 mladih poljoprivrednika i 3 ekološka proizvođača. U ovom natječaju, ulagalo se u novu poljoprivrednu mehanizaciju, kupnju gospodarskih vozila ali i u rekonstrukciju i opremanje gospodarstva. Do danas je 6 korisnika u potpunosti završilo svoje prijavljene projekte i primilo isplatu dodijeljenih sredstava. Nakon podnošenja drugog dijela Zahtjeva za potporu u Agenciju za plaćanja dodijeljeno je na ovom natječaju kroz Odluke o dodjeli sredstava 1.012.663,52 kn. Do manjih razlika dolazi nakon odobrenja stvarno provedene nabave u projektu jer se sredstva na LAG razini odobravaju sukladno planiranoj nabavi u projektnim prijavama. Nakon provedbe projekta u ovom Tipu operacije (TO) moguće je da se kod same isplate smanji odobrena potpora u odnosu na odobreno na LAG razini ukoliko Agencija za plaćanje prilikom kontrole Zahtjeva za isplatu utvrdi neprihvatljivost pojedinog troška, nepridržavanje procedura nabave ili drugu nekorektnost.

DRUGI LAG NATJEČAJ ZA TO 1.1.1 LRS/ 4.1.1. PRR

Drugi natječaj objavljen je 28.05.2021. Ukupno je pristiglo 11 prijava. Iznos raspoloživih sredstava iznosio je 648.945,78 kuna. Upravni odbor je na sjednici 18.10.2021. donio Odluku o odabiru za 5 projekata, dok je njih 6 moralo biti odbačeno zbog nedovoljno raspoloživih sredstava. Ukupna vrijednost odobrenih projekata iznosi 1.381.016,20 kuna dok sami nosioci participiraju sa 732.070,42 kune. Za 4 korisnika dodijeljen je iznos potpore jednak onomu koji je i zatražen, dok će posljednji na konačnoj rang listi dobiti manji iznos od zatraženog zbog nedovoljnog iznosa sredstava. Korisnik je prihvatio ponuđeni iznos potpore i uložiti će vlastita sredstva kako bi u potpunosti realizirao svoj projekt. Svih 5 podržanih korisnika je mlađe od 41 godine. 2 korisnika su ekološki proizvođači. Ulaganja će se provoditi na ukupno 106,52 ha od čega je 40,42ha pod ekološkom proizvodnjom. Poboljšano je 26 proizvodnih procesa i podržane 22 prihvatljive aktivnosti. Ulagalo se u sektor voćarstva, ratarstva i povrća. Projekti su usmjereni na nabavku nove poljoprivredne mehanizacije i gospodarskih vozila.

Odobreni korisnici kroz oba LAG natječaja naveli su kako će kroz mjeru proširiti proizvodnju, osigurati trajne prihode, povećano koristiti poljoprivredne površine te povećati konkurentnost. Isto tako njih 12 je navelo kako će poboljšati procese primarne proizvodnje i obrade tla te povećati produktivnost agrarne proizvodnje. Novom opremom i mehanizacijom za svoju proizvodnju poboljšati će energetska učinkovitost te smanjiti zagađivanje. Manje od polovice korisnika odlučuje se za stvaranje i uvođenje novog inovativnog procesa ili proizvoda.

Pregled rezultata za oba LAG natječaja u tipu operacije 1.1.1.LRS donosimo u slijedećoj tablici.

TABLICA AN1 ZAVRŠNI OBRAZAC EVALUACIJE TO 1.1.1. LRS / 4.1.1. PRR

INDIKATORI OUTPUTA	PLAN	2019	2021	sum	% ostvarenja
Ukupan broj ha obuhvaćenih ulaganjima kroz mjeru	285	240,23	106,52	346,75	121,66%
Broj poboljšanih proizvodnih procesa	60	46	26	72	120%
Broj korisnika/gospodarskih subjekata poduprtih u ovoj mjeri	19	8	5	13	68,42%
Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti	45	35	22	57	126,66%
Broj ekoloških proizvođača podržanih kroz mjeru	4	3	2	5	125%
Ukupno (ha) površine obuhvaćene ekološkom proizvodnjom	60	57,49	35,87	93,36	155,6%
Broj mladih poljoprivrednika podržanih kroz mjeru	4	6	5	11	275%
Ukupno (ha) površine na kojima se provodi ulaganje koje se nalaze u Natura 2000 ili ZPO i PPO	50	49,85	40,42	90,27	180,54%

TABLICA AN2 OPĆI I FINANCIJSKI INDIKATORI- ZAVRŠNI OBRAZAC EVALUACIJE: TO 1.1.1. LRS / 4.1.1. PRR

INDIKATOR	PLANIRANO	2019	2021	SUM	Postotak ostvarenja
Broj prijavljenih projekata	27	10	11	21	77,78%
Broj odobrenih projekata	19	8	5	13	68,42%
Ukupna vrijednost ulaganja u odobrenim projektima (potpora +privatna sredstva)	2.961.609,31kn	1.981.853,94kn	1.381.016,20kn	3.362.870,14kn	113,54%
Ukupna vrijednost odobrene potpore	1.661.609,31kn	1.020.410,67 kn	648.945,78 kn	1.669.356,45 kn	100,46%
Ukupna vrijednost vlastitih sredstava korisnika projekta u realizaciji projekta	1.300.000,00 kn	961.443,27 kn	732.070,42 kn	1.693.513,69 kn	130,27%

TO 1.1.2 LRS Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava

Analiza je pokazala kako na LAG području postoji veći broj poljoprivrednih gospodarstava koji ne zadovoljavaju ni minimalne uvjete održive poljoprivredne proizvodnje. Svrha ove mjere je pomoći malim poljoprivrednim gospodarstvima u njihovu prijelazu na tržišno orijentiranu proizvodnju, održivom razvoju, uključenje članova gospodarstva u rad na poljoprivrednom gospodarstvu i zaradu dovoljno prihoda za dostojanstven život za ostanak na ruralnom području čime se pridonosi smanjenju nezaposlenosti na ruralnom području. Mjera je usklađena sa tipom operacije 6.3.1. iz Programa ruralnog razvoja RH.

PRVI LAG NATJEČAJ ZA TO 1.1.2. LRS/ 6.3.1. PRR

LAG „Bilogora-Papuk“ objavio je dana 08.03.2018. godine prvi LAG Natječaj za provedbu mjere 1.1.2. LRS. Ukupni iznos raspoloživih sredstava bio je 670.068,00 kuna, dok je ukupna vrijednost projekata iznosila 721.224,10 kuna. Sami nosioci projekta participirali su sa ukupno 51.156,10 kuna. Ukupno je pristiglo 12 prijava na natječaj. Konačna rang lista objavljena je 25.07.2018.

godine. Prvih šest projekata dobilo je Odluku o odabiru, dok je pet odbijeno zbog nedovoljno raspoloživih sredstava. Jedan projekt je odbijen zbog neprihvatljivosti vrste troškova. Svi projekti su završeni tijekom 2020. godine kada je i posljednjem korisniku isplaćena druga rata. Ukupan broj hektara obuhvaćen ulaganjima u ovim projektima bio je 27,94 ha, od čega je 17,82 ha obuhvaćeno ekološkom proizvodnjom. Ovim projektima podržana su 3 mlada poljoprivrednika. Većina korisnika ovog natječaja ulaganje je provodila u sektoru voćarstva i to ponajviše u uzgoju lupinastog voća odnosno lijeske i oraha. Jedan od korisnika ulagao je u sektor stočarstva i mjerom kupio nove domaće životinje te tako povećao proizvodni kapacitet. Uglavnom su kupovali poljoprivrednu mehanizaciju kojom su modernizirali i unaprijedili procese poslovanja i rada. Dvoje korisnika je kroz mjeru kupilo novo poljoprivredno zemljište čime je povećan proizvodni kapacitet i ukupni ekonomski rezultat. Važno je napomenuti kako je ovom mjerom kupljeno novih 3,07 ha sa čime je odmah ostvareno i više od planiranih 2 ha.

DRUGI LAG NATJEČAJ ZA TO 1.1.2. LRS/ 6.3.1. PRR

Drugi natječaj 1.1.2. LRS objavljen je 24.10.2019. Zaprimito je 17 prijava, od toga je jedna odbijena zbog prijave/dodjele sredstava na nacionalnom natječaju, deset ih je odbačeno zbog nedovoljno sredstava te je za šest donesena Odluka o odabiru. Na raspolaganju je bilo 677.196,00 kuna od čega je dodijeljeno 666.747,00 kuna. Sveukupna vrijednost projekata iznosila je 681.859,00 kuna, a sami korisnici projekata sudjelovali su sa ukupno 15.112,00 kuna. Ovim projektima obuhvaćeno je 25,71 ha. Podržano je još 5 ekoloških proizvođača koji svoju proizvodnju ostvaruju na 13,04 ha površine. Kroz ove projekte podržano je 20 prihvatljivih aktivnosti, a poboljšana su 24 proizvodna procesa.

U ovom natječaju ulaganja su se provodila u sektoru voćarstva, ratarstva i mljekarstva. Kupovala se poljoprivredna mehanizacija, a jedan od korisnika iz sektora mljekarstva kupio je 4 krave simentalke i na taj način povećao svoju ukupnu proizvodnju. Važno je napomenuti kako od 6 odobrenih projekata čak 4 su nositelja mlađa od 41 godine starosti. Projekti još nisu u potpunosti završeni za tri korisnika.

TREĆI LAG NATJEČAJ ZA TO 1.1.2. LRS/ 6.3.1. PRR

Treći natječaj objavljen je 29.10.2020. Na natječaj je pristiglo ukupno 26 prijava. Dana 16.04.2021. Upravni odbor LAG-a za njih 6 je donio Odluku o odabiru dok je zbog nedovoljno raspoloživih sredstava odbijeno njih 20. Ukupna raspoloživa sredstva iznosila su 679.590,00 kuna i sav raspoloživi iznos je i dodijeljen. Vrijednost prijavljenih projekata iznosila je 686.387,50 kuna i sami nosioci projekata uložili su 6.797,50 kuna. Ovim projektima obuhvaćeno je još 23,31 ha čime je ostvareno i više od planiranih 65 ha ukupno. Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti se povećao za još 20 tako da je i ovdje ostvareno sve skupa 70 što je više od planiranih 55. Poboljšano je još 26 proizvodnih procesa pa i ovdje govorimo o ostvarenju većem od planiranog budući da je bilo planirano 55. Ovi projekti još nisu završeni i dosada su dva korisnika prijavila završetak provedbe planiranih aktivnosti kojima je nakon provedene kontrole isplaćen dodijeljeni iznos sredstava. Podržano je još 5 mladih poljoprivrednika čime je daleko premašen planirani broj. I ove godine korisnici su ponajviše ulagali u sektor voćarstva, nešto manje u ratarstvo i stočarstvo. Kroz mjeru su nabavljali novu poljoprivrednu mehanizaciju i opremu sa ciljem modernizacije svojih gospodarstava. Jedna od korisnica prijavila je kupnju domaćih životinja čime bi povećala svoju proizvodnju.

TABLICA AN3 ZAVRŠNI OBRAZAC EVALUACIJE TO 1.1.2. LRS / 6.3.1. PRR

INDIKATOR	PLANIRANO	2018	2019	2020	sum	% ostvarenja
Ukupan broj ha obuhvaćenih ulaganjima kroz mjeru 1.1.2.	65	27,94	25,71	23,31	76,96	118,4%
Broj poboljšanih proizvodnih procesa	55	23	24	26	73	132,72%
Broj korisnika/ gospodarskih subjekata poduprtih u ovoj mjeri	27	6	6	6	18	66,66%
Broj novonabavljenih ha u mjeri	2	3,07	0	0	3,07	153,5%
Broj podržanih prihvatljivih aktivnosti	55	31	19	20	70	127,27%
Broj ekoloških proizvođača podržanih kroz mjeru	8	5	5	3	13	162,5%
Ukupno (ha) površine obuhvaćene ekološkom proizvodnjom	25	17,82	13,04	10,82	41,68	166,72%
Broj mladih poljoprivrednika podržanih kroz mjeru	5	3	4	5	12	240%
Ukupno (ha) površine na kojima se provodi ulaganje koje se nalaze u Natura 2000 ili ZPO i PPO	20	11,54	18,92	16,99	47,45	237,25%

TABLICA AN4 OPĆI FINACIJSKI INDIKATORI – ZAVRŠNI OBRAZAC EVALUACIJE – TO 1.1.2. LRS / 6.3.1. PRR

INDIKATOR	PLANIRANO UKUPNO	2018	2019	2020	sum	Postotak ostvarenja
Broj prijavljenih projekata	44	12	17	26	55	125%
Broj odobrenih projekata	27	6	6	6	18	66,66%
Ukupna vrijednost ulaganja u odobrenim projektima (potpora + privatna sredstva)	3.084.344,00 kn	721.224,10	681.859,00	686.387,50	2.089.470,60	67,74%
Ukupna vrijednost dodijeljene potpore	3.031.344,00 kn	670.068,00	666.747,00	679.590,00	2.016.405,00	66,51%
Ukupna vrijednost vlastitih sredstava korisnika projekta u realizaciji projekta	53.000,00 kn	51.156,10	15.112,00	6.797,50	73.065,60	137,85%

Za TIP OPERACIJE 1.1.2. LRS ukupno je objavljeno tri LAG Natječaja tijekom evaluacijskog razdoblja. Ukupna vrijednost ulaganja u odobrenim projektima po tim LAG Natječajima iznosi 2.089.470,60 HRK. Upravo za ovu mjeru iskazan je najveći interes i ukupno je pristiglo 55 prijava što je 125% ostvarenja. No zbog nedovoljno raspoloživih sredstava moglo se odobriti samo 18 projekata. Ovdje nažalost bilježimo manju brojku od one koja je planirana LRS-om i postotak ostvarenja iznosi 66,66%. Iznos dodijeljene potpore manji je od planiranog i ovdje imamo ostvarenje od 66,51%.

Svih 18 odobrenih korisnika kroz tri LAG natječaja u TO 1.1.2. LRS ,u prijavama projekata na natječaj izjasnilo se kako će projektom povećati produktivnost i konkurentnost. Veliki broj njih isticao je kako će kupnjom nove poljoprivredne mehanizacije modernizirati svoju proizvodnju, a samim time doprinijeti očuvanju okoliša i smanjiti zagađenje. Samo 3 korisnika navela su uvođenje novog inovativnog procesa.

2. ANALIZA OSTVARENJA STRATEŠKOG CILJA 1(SC1)

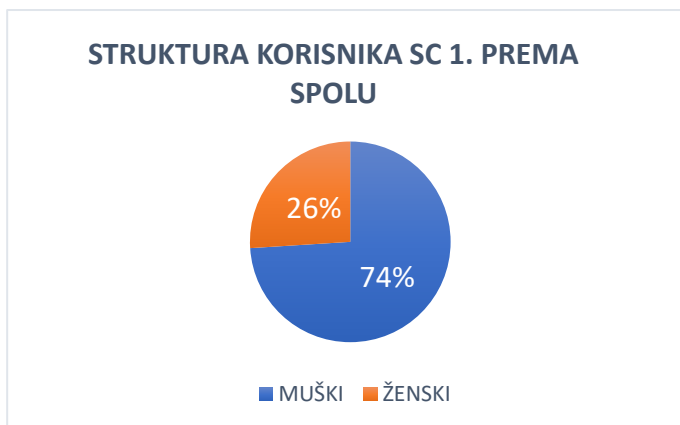
TABLICA AN5 POKAZATELJI AKTIVNOSTI PROJEKATA SC1

Svi podržani korisnici, njih 31 navelo je kako će kroz projekte povećati konkurentnost svojih gospodarstava. 30 ih je izjavilo kako će povećati produktivnost agrarne proizvodnje, dok je njih 29 izjavilo kako će ulaganje dovesti do poboljšanja u procesima primarne proizvodnje i obrade tla. 26 korisnika je kroz odobrena sredstva nabavljalo novu i moderniju tehnologiju što dovodi do smanjenja zagađivanja okoliša. Nešto manje, njih 24 odlučilo se za proširenje proizvodnje, osiguravanje trajnih prihoda te povećano korištenje poljoprivrednih površina. 20 odobrenih korisnika izjavilo je kako će ulaganje dovesti do poboljšanja energetske učinkovitosti. Najmanji broj korisnika, njih 9 od ukupno 31 odlučilo se za stvaranje novog inovativnog procesa ili proizvoda.

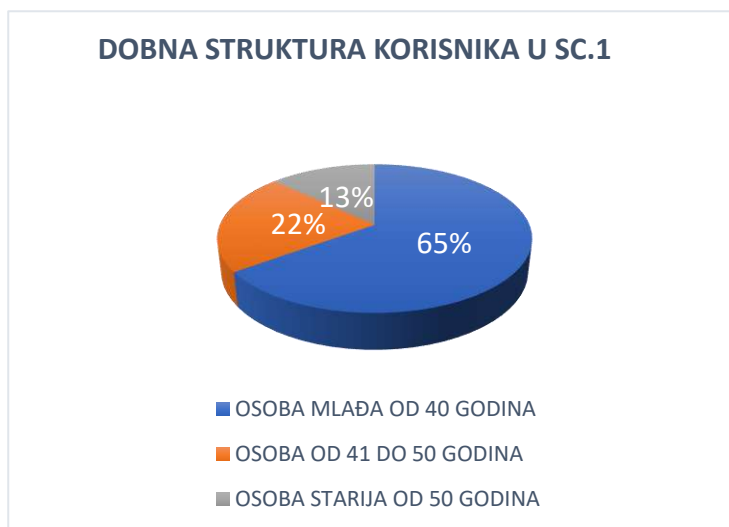
Kada sumiramo podatke za obje ove mjere i ukupno 5 objavljenih natječaja U SC 1.dolazimo do broja od 31 korisnika koji su odabrani na LAG natječajima. Od ukupno odobrenog 31 korisnika, 8 je korisnica, odnosno 26% nositelja poljoprivrednih gospodarstava su osobe ženskog spola, a 23 su korisnika, odnosno 74% nositelja poljoprivrednih gospodarstava su osobe muškog spola.

TABLICA AN6 - STRUKTURA KORISNIKA PREMA SPOLU U SC 1

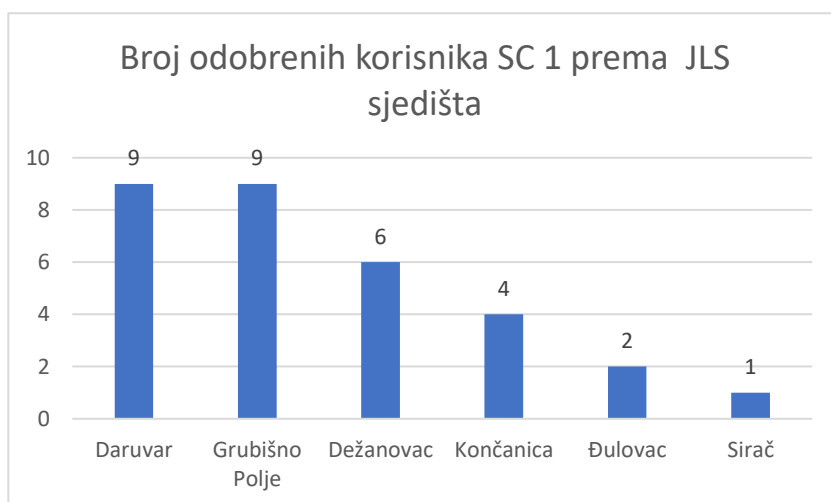

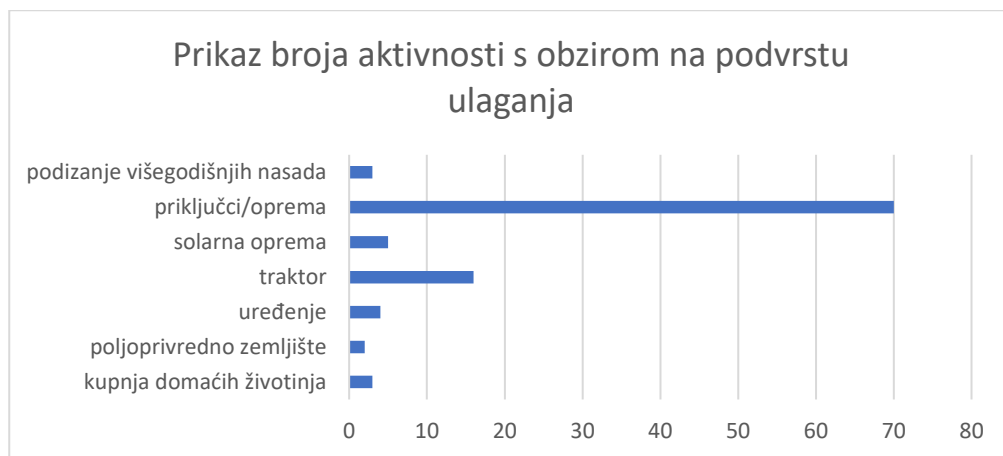
TABLICA AN7 - DOBNA STRUKTURA KORISNIKA U SC 1

Od ukupno odobrenog 31 korisnika, čak 20 korisnika, odnosno 65%, su osobe mlađe od 40 godina, 7 korisnika, odnosno 22 % su osobe u dobi između 40 i 50 godina, a 4 korisnika, odnosno 13% su osobe starije od 50 godina. Najveći broj korisnika dolazi sa područja gradova Daruvara i Grubišnog Polja s obzirom da upravo ondje se nalazi i najveći broj stanovnika LAG-a i gradovima pripada i veći broj naselja. Općina Đulovac imala je samo dva korisnika dok je samo jedan dolazio sa područja općine Sirač.

TABLICA AN8 - BROJ ODOBRENIH KORISNIKA U SC 1 PREMA SJEDIŠTU

Korisnici mjera svih objavljenih natječajâ za poljoprivrednike najviše su ulagali u nabavu poljoprivredne mehanizacije. Manji dio njih je dobivena sredstva iskoristio za povećanje proizvodnog kapaciteta kroz podizanje novih višegodišnjih nasada, kupnju novog poljoprivrednog zemljišta ili nabavu domaćih životinja. Ulaganje u modernizaciju poljoprivredne opreme i korištenje novije i modernije tehnologije ima pozitivan utjecaj na okoliš, a to je bio jedan od indikatora kvalitativne procjene učinka stoga možemo zaključiti kako će korisnici znatno doprinijeti zaštiti okoliša.

3. STRATEŠKI CILJ 2

TO 3.1.1. LRS Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokanih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu

STRATEŠKI CILJ 2 - NAZIV TO LRS	OZNAK	OZNAKA	NAZIV MJERE PRR
Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu	3.1.1.	7.4. OP1	Mjera 7. Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima 7.4. OP1 Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu

Zaostajanje u gospodarskom razvoju, nerazvijena prateća infrastruktura te dostupnost usluga i uvjeta za život dovelo je do smanjenja broja stanovnika ruralnih područja te nedostatka interesa mladih obitelji da žive i rade u ruralnim područjima. Ovom mjerom želi se poboljšati životne uvjete u ruralnim sredinama, doprinijeti atraktivnosti sela i njegovom razvojnom potencijalu za druge aktivnosti. Mjera je usklađena sa tipom operacije 7.4.1. iz Programa ruralnog razvoja RH. Na području LAG-a „Bilogora-Papuk“ nalazi se ukupno 70 objekata društvenog značaja, od kojih je najviše mjesnih i društvenih domova. Analiza područja pokazala je da neki od objekata zahtijevaju detaljne rekonstrukcije dok je manji broj njih u upotrebljivom stanju no nedovoljno opremljen. Kroz ovu mjeru pružena je mogućnost rekonstrukcije i ostalih manjih zahvata u prostoru koji doprinose kvaliteti življenja.

PRVI LAG NATJEČAJ TO 3.1.1 LRS/ 7.4.1. PRR

Prvi natječaj koji se odnosio na TO 3.1.1. LRS objavljen je 12.09.2018., a njegove izmjene objavljene su 24.10.2018. i odnosile su se samo na izmjenu rokova dostave prijave projekta.. Ocjenjivanje je provedeno u 2019 godini i Odluke o odabiru donijete su u 2019. Na ovaj natječaj pristiglo je 6 prijava. Za 5 projekata su donesene Odluke o odabiru dok je jedan prijavitelj odustao od Zahtjeva za potporu. Svi prijavitelji su jedinice lokalne samouprave sa vrlo različitim projektima što ukazuje i na različite potrebe. Ovim projektima znatno je poboljšao život stanovnika sa čak 5 lokalnih jedinica samouprave sa područja našeg LAG-a. Općina Dežanovac prijavila je kao projekt izgradnju mrtvačnice u Gornjim Sredanima. Općina Končanica je za stanovnike svojeg naselja

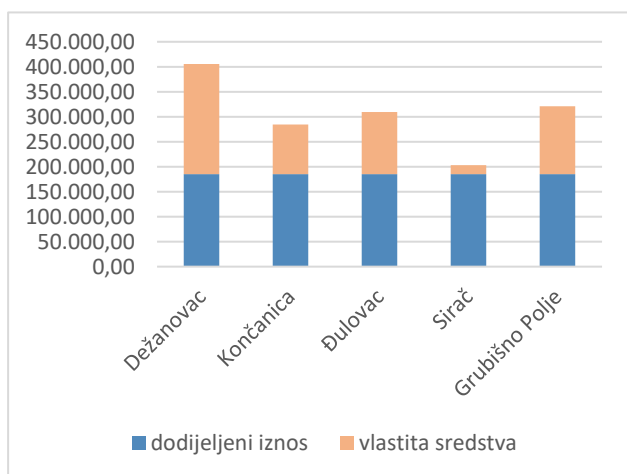
Imšovac prijavila uređenje društvenog doma. Općina Đulovac rekonstruirala je javnu zgradu sportskog terena NK „Tomislav“. Za stanovnike općine Sirač asfaltirana je staza u Parku Branitelja. Grad Grubišno Polje je prijavio rekonstrukciju i gradnju pješačke staze unutar groblja u Poljanima. Ukupan iznos ovih projekata iznosio je 1.519.417,29 kuna od čega su JLS-ovi odnosno nosioci projekata participirali sa 592.854,79 kuna. Ukupni iznos raspoloživih sredstava iznosio je 1.116.648,00 od čega je dodijeljeno 926.562,50 kuna. Za 3 korisnika ovi su projekti u cijelosti završeni i isplaćen im je dodijeljeni iznos sredstava.

DRUGI LAG NATJEČAJ TO 3.1.1 LRS/ 7.4.1. PRR

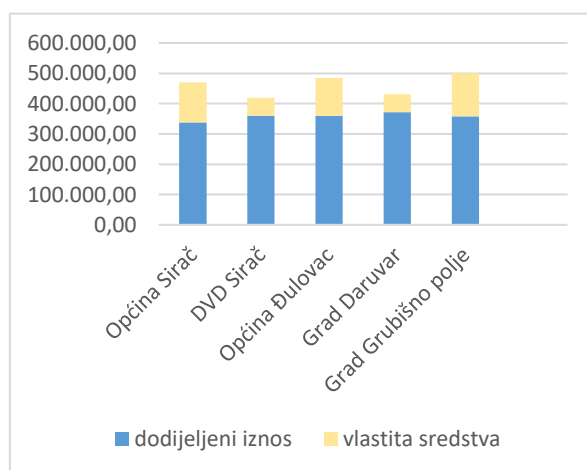
Drugi natječaj iz ovog TO objavljen je 28.08.2020. Konačna lista odobrenih projekata objavljena je 24.03.2021. Na natječaj je pristiglo 6 prijava i za njih 5 je donesena Odluka o odabiru, jedan je prijavitelj odustao. Ukupna vrijednost projekata je iznosila je 2.304.523,38 kuna i vrijednost odobrenih potpora iznosi 1.786.850,38 kuna. Nosioci projekata ulažu i vlastita sredstva u iznosu od ukupno 517.673,00 kuna. Ovi projekti imali su za cilj poboljšanje životnog standarda stanovnika sa područja LAG-a. Na području općine Sirač radila se nova pješačka staza na groblju i poboljšana su energetska svojstva zgrade Vatrogasnog doma. Općina Đulovac je dobila izgradnju i opremu dječjeg igrališta u sklopu DV Sunce Đulovac. Grad Daruvar je prijavio izgradnju dječjeg igrališta koje mogu koristiti i djeca sa posebnim potrebama i teškoćama u razvoju. Ova dva projekta pokazuju o značaju ulaganja vezano uz djecu i mlade osobe na području LAG-a. Provedba ovakvih projekata trebala bi dovesti do smanjenog iseljavanja mladih i povećanja broja stanovnika u ruralnim sredinama. U Gradu Grubišnom Polju sanirane su i modernizirane pristupne ceste, parkirališta i nogostup prema DV Tratinčica. U ovom LAG natječaju povećana je iznos maksimalne potpore te su stoga i odobreni veći iznosi potpore što je rezultiralo manjim ulaganjima vlastitih sredstava korisnika.

4. ANALIZA OSTVARENJA STRATEŠKOG CILJA 2(SC2)

Grafikonom je prikazan omjer odobrenog iznosa potpore i vlastitih sredstava u ukupnom iznosu projekta. U prvom LAG natječaju za TO 3.1.1 svim korisnicima je odobren jednaki(maksimalni) iznos sredstava i ovisno o ukupnoj vrijednosti prijavljenog projekta, gradovi/općine su ulagali vlastita sredstva.

TABLICA AN10- OMJER UDJELA POTPORE I VLASTITIH SREDSTAVA U TO 3.1.1. – PRVI LAG NATJEČAJ

TABLICA AN11 -OMJER UDJELA POTPORE I VLASTITIH SREDSTAVA U TO 3.1.1 – DRUGI LAG NATJEČAJ

U drugom LAG natječaju povećana je iznos maksimalne potpore te su stoga i odobreni veći iznosi potpore što je rezultiralo manjim ulaganjima vlastitih sredstava korisnika.

TABLICA AN12 –OPĆI I FINANCIJSKI INDIKATORI – ZAVRŠNI OBRAZAC EVALUACIJE – TO 3.1.1 LRS/7.4.1.- SC 2

INDIKATOR	PLANIRANO	2018	2020	sum	ostvarenje
Broj prijavljenih projekata	26	6	6	12	46,15 %
Broj odobrenih projekata	19	5	5	10	52,63%
Ukupna vrijednost ulaganja u odobrenim projek.(potpora +privatna sredstva)	5.686.199,27 kn	1.519.417,29 kn	2.304.523,38 kn	3.823.940,67 kn	67,24%
Ukupna vrijednost dodijeljene potpore	4.186.199,27 kn	926.562,50 kn	1.786.850,38 kn	2.713.412,88 kn	64,81%
Ukupna vrijednost vlastitih sredstava korisnika projekta u realizaciji projekta	1.500.000,00 kn	592.854,79 kn	517.673,00 kn	1.110.527,79 kn	74,03%

Tijekom razdoblja(2018–studeni 2021)provedena su dva natječaja u TO 3.1.1. Ukupno je planirano odobrenje 19 projekata no ostvareno je njih 10 što nas dovodi do 52,63% ostvarenja. Sa područja svake jedinice lokalne samouprave ostvaren je barem jedan projekt tako da broj stanovnika koji ima koristi od ovih projekata je 28.649 što je sveukupno stanovništvo LAG-a kako je i planirano. Ako bismo gledali po naseljima unutar pojedine JLS u kojima se provode projekti koji se uglavnom odnose na rekonstrukciju i gradnju radi se o 7 naselja unutar 6 JLS-ova a broj stanovnika tih 7 naselja iznosi 6.085.

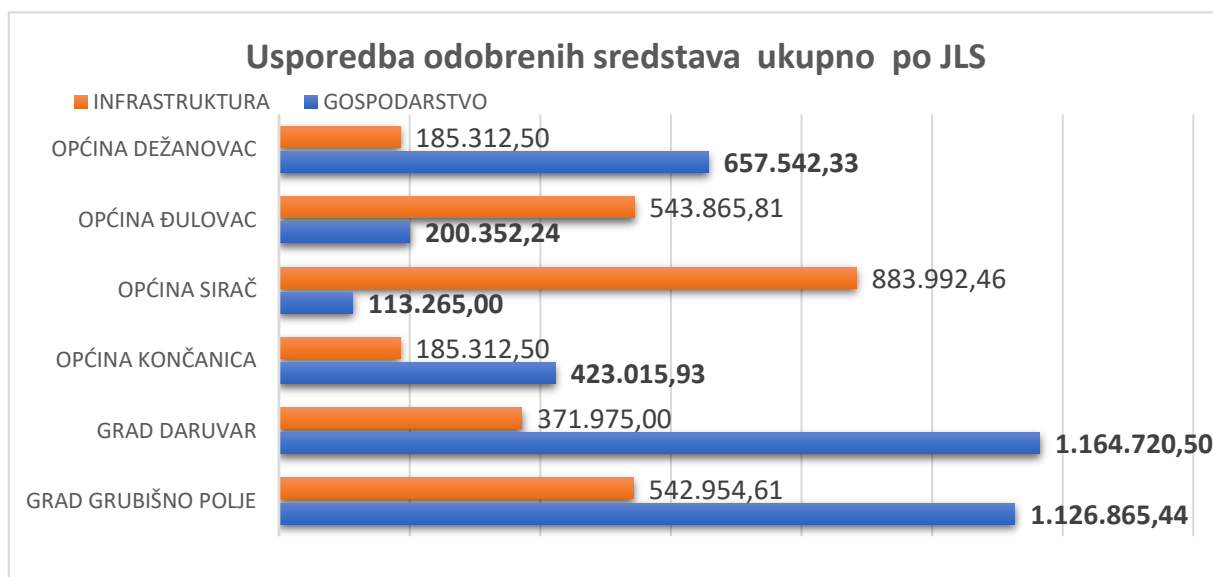
5. ANALIZA OSTVARENJA UKUPNO ZA LRS – STRATEŠKI CILJ 1 I STRATEŠKI CILJ 2

U ovom poglavlju analiziramo usporedbu odobrenih sredstava tijekom cijelog promatranog evaluacijskog razdoblja uzimajući u obzir sve tipove operacija u oba strateška cilja. Vidljivo je da je najviše sredstava iz područja gospodarstva odnosno SC1 raspoređeno između gradova Daruvara i Grubišnog Polja na čijem području je i registrirano najviše poljoprivrednih gospodarstava.

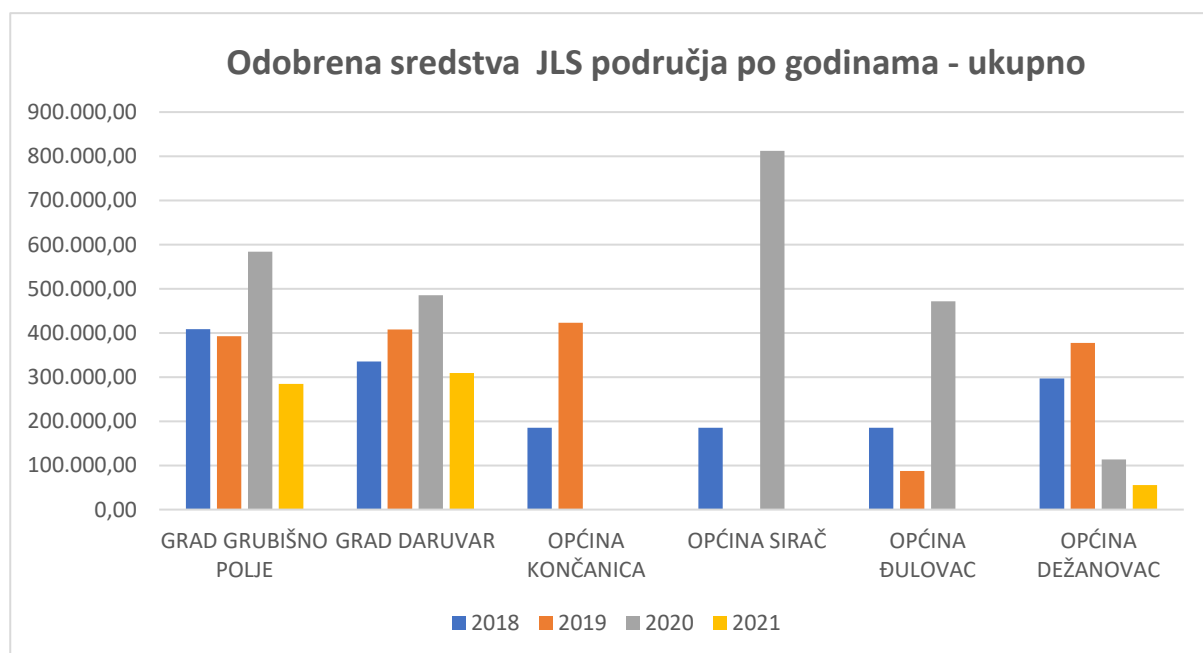
TABLICA AN13- USPOREDBA ODOBRENIH SREDSTAVA SC1 I SC2 PREMA JLS

JLS područje	GOSPODARSTVO	INFRASTRUKTURA	2018	2019	2020	2021	UKUPNO GOSPODARSTVO I INFRASTRUKTURA
GRAD GRUBIŠNO POLJE	1.126.865,44	542.954,61	408.668,50	392.263,66	584.172,11	284.715,78	1.669.820,05
GRAD DARUVAR	1.164.720,50	371.975,00	335.034,00	407.561,50	485.240,00	308.860,00	1.536.695,50
OPĆINA KONČANICA	423.015,93	185.312,50	185.312,50	423.015,93	0,00	-	608.328,43
OPĆINA SIRAČ	113.265,00	883.992,46	185.312,50	0,00	811.944,86	-	997.257,46
OPĆINA ĐULOVAC	200.352,24	543.865,81	185.312,50	87.087,24	471.818,31	-	744.218,05
OPĆINA DEŽANOVAC	657.542,33	185.312,50	296.990,50	377.229,33	113.265,00	55.370,00	842.854,83
	3.685.761,44	2.713.412,88	1.596.630,50	1.687.157,66	2.466.440,28	648.945,78	6.399.174,32

TABLICA AN14 –USPOREDBA ODOBRENIH SREDSTAVA

TABLICA AN15- USPOREDBA UKUPNO ODOBRENIH SREDSTAVA PO JLS PREMA GODINAMA

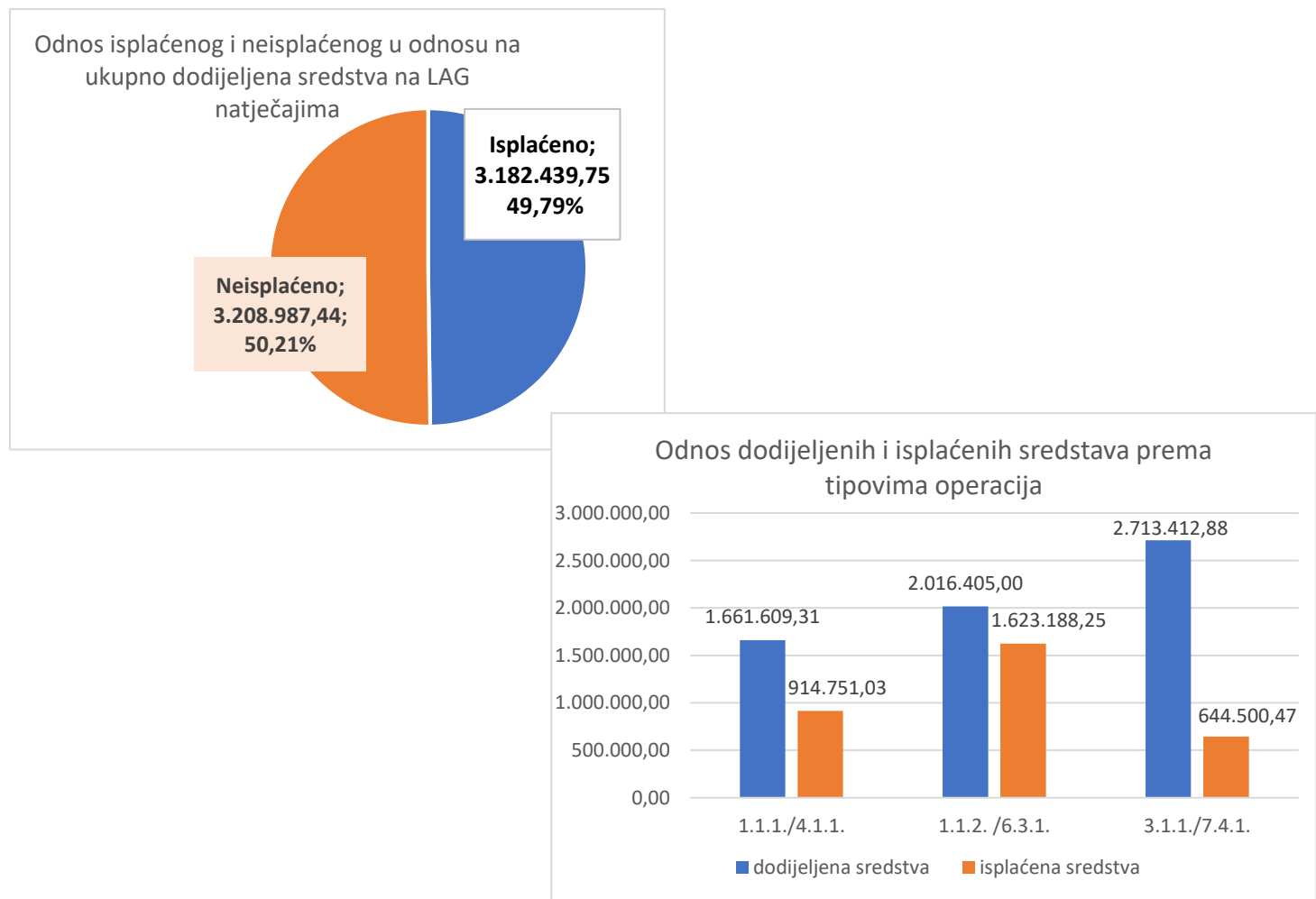
TABLICA AN16-ANALIZA OSTVARENJA POKAZATELJA IZLAZA – SC1

Tehnološki napredno, diverzificirano i socioekološki održivo gospodarstvo usmjereno rastu standarda lokalnog stanovništva							Cilj 1 iz LRS
Indikator	Planirano za period 2014. - 2020.	Ostvareno kroz 6.3.1. - 2018.	Ostvareno kroz 6.3.1. - 2019.	Ostvareno kroz 6.3.1. - 2020.	Ostvareno kroz 4.1.1. - 2019.	Ostvareno kroz 4.1.1. - 2021.	ostvarenje%
ukupan broj hektara obuhvaćen ulaganjima	350 ha	27,94 ha	25,71 ha	23,31 ha	240,23 ha	106,52 ha	121,06%
broj poboljšanih proizvodnih procesa	115	23	24	26	46	26	126,08%
broj korisnika/subjekata poduprtih u ovom cilju	46	6	6	6	8	5	67,39%
broj novonabavljenih hektara (u mjeri 6.3.1.)	2 ha	3,07 ha	0	0	-	-	153,5 %
broj podržanih prihvatljivih aktivnosti	100	31	19	20	35	22	127%
broj podržanih ekoloških proizvođača*	12	5	5	3	3	2	150%
ukupno površine obuhvaćene ekološkom proizvodnjom*	85 ha	17,82 ha	13,04 ha	10,82 ha	57,49 ha	35,87 ha	158,87%
broj podržanih mladih poljoprivrednika*	9	3	4	5	6	5	255,55%
ukupno površine obuhvaćene Naturom 2000, ZPO i PPO*	70 ha	11,54 ha	18,92 ha	16,99 ha	49,85 ha	40,42ha	196,74%

TABLICA AN17- ANALIZA OSTVARENJA POTPORA+VLASTITA SREDSTVA SC1 I SC2

MJERA LRS - PRR		BROJ PRIJAVLJENIH PROJEKATA	BROJ ODOBRENIH PROJEKATA	UKUPNA VRIJEDNOST ULAGANJA u odobrenim projektima (potpora+privatna sredstva)	UKUPNA VRIJEDNOST UGOVORENE POTPORE	UKUPNA VRIJEDNOST VLASTITIH SREDSTAVA korisnika projekta u realizaciji projekta
1.1.1.	PLANIRANO	27	19	2.961.609,31	1.661.609,31	1.300.000,00
4.1.1.	OSTVARENO	21	13	3.362.870,13	1.669.356,44	1.693.513,69
1.1.2.	PLANIRANO	44	27	3.084.344,00	3.031.344,00	53.000,00
6.3.1.	OSTVARENO	55	18	2.089.470,60	2.016.405,00	73.065,60
3.1.1.	PLANIRANO	26	19	5.686.199,27	4.186.199,27	1.500.000,00
7.4.1.	OSTVARENO	12	10	3.823.940,67	2.713.412,88	1.107.090,29
UKUPNO PLANIRANO		97	65	11.732.152,58	8.879.152,58	2.853.000,00
UKUPNO OSTVARENO		88	41	9.276.281,40	6.399.174,32	2.873.669,58
POSTOTAK OSTVARENJA		90,72%	63,07%	79,06 %	72,06%	100,72%

TABLICA AN18- ODNOS ISPLAĆENOG I NEISPLAĆENOG U ODNOSU NA UKUPNO DODIJELJENA SREDSTVA SC1 I SC2

TABLICA AN19- ODNOS DODIJELJENIH I ISPLAĆENIH SREDSTAVA PREMA TIPOVIMA OPERACIJA UNUTAR SC1 I SC2

6. ANALIZA OSTVARENJA PODMJERA 19.4.-TEKUĆI TROŠKOVI I ANIMACIJA

TABLICA AN20- ANALIZA OSTVARENJA PODMJERA 19.4.

3.2.2. LRS 19.4. PRR	samo 19.4.	PLANIRANO UKUPNO	OSTVARENO 2018	OSTVARENO 2019	OSTVARENO 2020	OSTVARENO 2021(studen)
Izlazne veličine / output indicator	Broj prihvatljivih aktivnosti	50	15	20	9	9
	Broj animacijskih događanja	15	3	3	1	1
	Broj izrađenih prom.materijala (brošure, katalozi)	8	2	2	1 (19.3)	1 (19.1.) 1 (19.4.)
	Broj pohađanja usavršavanja i treninga djelatnika i članova	12	4	10	5	4
	Broj održanih radionica vezano uz objavu natječaja	16	6	5	3	1
	Broj objava u medijima(radio,novine)	200	75	81	0	17

Zaposlenice LAG-a sudjelovale su u aktivnostima usavršavanja i obrazovanja za LAG-ove kroz promatrani period.

Ukupan broj radionica, sastanaka, seminara, sajмова i slično vezano uz provedbu LRS i Programa ruralnog razvoja kojemu su prisustvovala je 12. Uslijed situacije sa COVIDOM-19 tijekom 2020 i 2021 znatno je smanjen broj animacijskih aktivnosti javnog karaktera.

U LAG-u Bilogora-Papuk je kod osnivanja zaposlen samo jedan djelatnik ,voditelj LAG-a .Tijekom godina kada se proširivao opseg poslovanja zapošljavani su povremeno stručni suradnici no tek 2019 zapošljavamo stručnog suradnika na neodređeno. U međuvremenu je LAG potpisao Sporazum sa Agencijom za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (u daljnjem tekstu Agencija za plaćanja) kojim se obvezuje ojačati kadrovske kapacitete zbog provedbe LAG natječaja i posjeta lokaciji ulaganja tj. monitoringa odobrenih projekata na LAG natjecajima. Sada nakon tri godine provedbe LAG natječaja može se zaključiti da bi optimalan broj djelatnika za rad ureda i svih aktivnosti s obzirom da LAG sam vodi knjigovodstvo bio 3 djelatnika.

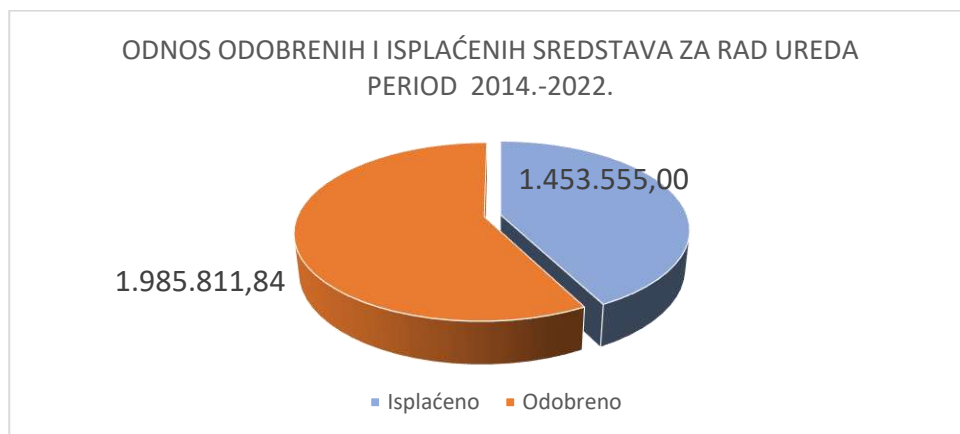
Ukupno je na LAG natjecajima odobreno 41 Zahtjev za potporu u 7 provedenih LAG natjecaja. Od svih 41 odobrenih projekata na LAG razini niti jedan projekt u daljnjoj kontroli Agencije za plaćanja nije odbijen što znači da je Agencija za plaćanja utvrdila da je LAG korektno izvršio administrativnu obradu Zahtjeva za potporu odnosno kontrolu dokumentacije te donio ispravne zaključke. U konačnici je to rezultiralo kroz primjenu sustava nagrađivanja uspješnih LAG-ova dodatnim sredstvima, koje smo dobili tijekom 2020 za provedbu LAG natjecaja.

LAG se također Sporazumom obvezao obavljati posjete lokaciji ulaganja prije konačne isplate a po zahtjevu Agencije za plaćanja.

Tijekom promatranog perioda ,zaključno sa studenom 2021, ured LAG-a je odradio 16 posjeta lokaciji ulaganja prije isplate (8 u TO 6.3.1 ,6 u TO 4.1.1 i 2 u TO 7.4.1.) Nakon provedene posjete lokaciji ulaganja i provjere dokumentacije vezano uz provedbu odobrenih projekata LAG dostavlja Agenciji za plaćanja Izvješće o obavljenom posjetu. Agencija za plaćanja potom vrši kontrolu prikupljene dokumentacije i bilježaka te potvrđuje da li projekt zadovoljava uvjete za konačnu isplatu.Za svih 16 projekata za koje je LAG obavio posjet lokaciji ulaganja zaključeno je da su posjeti lokaciji ulaganja bili uspješno odrađeni te da je moguće izvršiti konačnu isplatu projekta te je tako svih 16 projekata u potpunosti isplaćeno. Sama Agencija za plaćanja obavila je u promatranom periodu samostalno još tri posjeta lokaciji ulaganja te je tako ukupan broj potpuno isplaćenih projekata u promatranom periodu 20, odnosno gotovo 50%.

LAG-u je Aneksom ugovora iz 2021 koji obuhvaća i sredstva prijelaznog perioda odobreno za troškove rada ureda (plaće, najma ureda, promotivne materijale, edukacije, radionice ,objavu natječaja) odobreno ukupno za period 2014-2022, 1.985.811,84 kn .Do mjeseca prosinca 2021 od toga iznosa isplaćeno je 1.453.555,00 kn.

TABLICA AN21-ODNOS ODOBRENIH I ISPLAĆENIH SREDSTAVA ZA RAD UREDA ZA PERIOD 2014.-2022.

7. FOKUS PODRUČJA LRS LAG „BILOGORA-PAPUK“

TABLICA AN22- OSTVARENJE POKAZATELJA PO GLAVNIM FOKUS PODRUČJIMA SC1 I SC2

2A Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije									
Broj poljoprivrednih gospodarstava Odobreni projekti 4.1.1.		Broj malih poljoprivrednih gospodarstava Odobreni projekti 6.3.1.		Ukupna ulaganja (javna potpora + privatna sredstva)		Ukupno odobrena javna potpora			
Planirano	Ostvareno	Planirano	Ostvareno	Planirano	Ostvareno	Planirano		Ostvareno	
19	13	27	18	6.045.953,31	5.452.340,73	4.692.953,31		3.685.761,44	
6B Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima									
Broj odobrenih projekata 7.4.1.		Broj aktivnosti - ulaganja u temeljne lokalne usluge za ruralno stanovništvo		Broj stanovnika koji ima koristi od poboljšanih usluga/infrastrukture (ruralno stanovništvo)		Broj novih radnih mjesta otvorenih kroz projekte		Ukupno odobrena javna potpora	
Planirano	Ostvareno	Planirano	Ostvareno	Planirano	Ostvareno	Planirano	Ostvareno	Planirano	Ostvareno
19	10	86	78	28.649	28.649	1	1(19.4)	4.186.199,27	2.713.412,88

TABLICA AN23- OSTVARENJE POKAZATELJA PO SEKUNDARNIM FOKUS PODRUČJIMA SC2

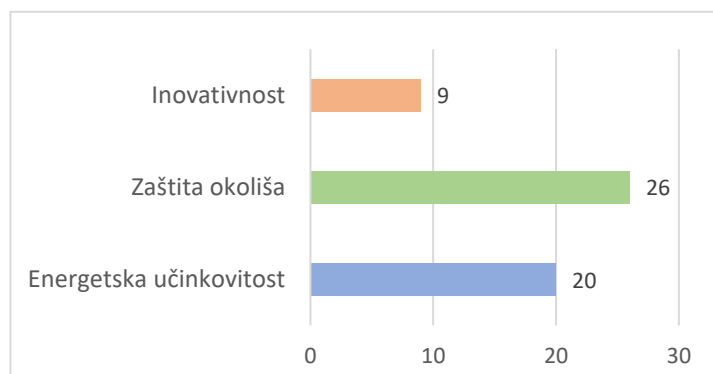
LEADER podmjere	19.1. 19.3. 19.4.	PLANIRANO UKUPNO	OSTVARENO ukupno do (2018- studenj2021)	Doprinos fokus području	
Izlazne veličine / output indicator	Broj prihvatljivih aktivnosti bez objava radio	86	78	FOKUS PODRUČJE 6B Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima izravni doprinos	FOKUS PODRUČJE 1A poticanje suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima
	Broj animacijskih događanja (19.4)	15	8		
	Broj izrađenih materijala (brošure, katalozi, karta po vrsti)(19.4.+19.3.)	8	7		
	Broj pohađanja usavršavanja djelatnika i članova lag-a	12	28		FOKUS PODRUČJE 1C Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva posredni doprinos
	Broj održanih radionica vezano uz objavu LAG natječaja	16	17		
	Broj objava u medijima(radio,novine)	200	173		
	Broj komada izrađenih promotivnih artikala(blokovi, olovke,majice,plakati,kape, vjetrovke,kišobrani,prsluci,katalozi,karte itd)		6212		
	Broj partnera 19.3. animacijske aktivnosti 19.3. aktivnosti i radionice 19.3.		18		

8. DOPRINOS HORIZONTALNIM CILJEVIMA

Osim strateških ciljeva LAG „Bilogora-Papuk“ promiče posebno promiče horizontalne ciljeve Programa ruralnog razvoja koji se odnose na inovativnost, zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Doprinos se naglašava kroz primjenu kriterija odabira na pojedinim LAG natjecanjima na način da se dodatno budući već tri spomenuta horizontalna cilja : Inovativnost, zaštita okoliša i energetska učinkovitost.

LAG „Bilogora-Papuk“ kroz primjenu takvih kriterija odabira potiče uvođenje novih tehnologija u proizvodnji, koje doprinose smanjenju zagađenja okoliša i poboljšanju kvalitete poljoprivrednih proizvoda uz poboljšanja u energetske učinkovitosti i smanjenju lošeg utjecaja na tlo kao glavni poljoprivredni resurs.

TABLICA AN24- DOPRINOS HORIZONTALNIM CILJEVIMA-KORISNICI

Od ukupno odobrenih 31 korisnika u SC1, 26 ih je izjavilo da njihove aktivnosti doprinose zaštiti okoliša, 20 da doprinose energetske učinkovitosti i 9 korisnika uvodi neki oblik inovativnog procesa proizvodnje ili opreme.

Također, od ukupnih poljoprivrednih površina koje su predmetom projekata odobrenih na LAG

natječajima u SC1 zabilježeno je da se 137,72 ha odnosi na područja pod Naturom 2000 ili ZPO područjima (Područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima)

VIII. PROJEKTI SURADNJE

STRATEŠKI CILJ 2	PRIORITET 2.2	MJERA	OZNAKA MJERE LRS	OZNAKA MJERE PRR	%
RAZVOJ LJUDSKIH RESURSA, PODIZANJE RAZINE ZAPOSLENOSTI I SOCIJALNE KOHEZIJE UZ OPĆI RAST DRUŠTEVNOG STANDARD, INSTITUCIONALNI RAZVOJ	Razvoj ljudskih resursa za upravljanje lokalnim i regionalnim razvojem - LEADER	Priprema i provedba aktivnosti suradnje LAG-a	3.2.1.	19.3.	Do 5% na 19.2.

U projektima suradnje LAG „Bilogora-Papuk“ je kroz LRS predvidio provedbu dva projekta suradnje. Jednog u kojem bi bio nositelj projekta i jednog u kojemu bi bio partner. U proteklom evaluacijskom razdoblju LAG „Bilogora-Papuk“ je uspješno proveo fazu pripremne pomoći za veliki projekt suradnje Busy Bee Workshop.

Namjera pripremnih aktivnosti bila je uspostaviti partnerske sporazume sa LAG-ovima čije su geografske posebnosti, a potom i gospodarske, kulturne i društvene slične našem LAG-u te s LAG-ovima koji su razvili ili razvijaju specifične mjere od interesa za LAG „Bilogora-Papuk“ kao korištenje obnovljivih izvora energije, podrška tradicionalnoj proizvodnji te multikulturalnost. Glavni cilj je postići kvalitetnu i dugoročnu suradnju s drugim regijama, osobito po pitanjima održivog razvoja koji uključuje brigu o prirodnim bogatstvima i zaštitu okoliša uz zadržavanje tradicionalnih običaja i identiteta.

1. BUSY BEE WORKSHOP- NOSITELJ PROJEKTA LAG „BILOGORA-PAPUK“

LAG „Bilogora-Papuk“ glavni je partner u provedbi partnerskog projekta Busy Bee Workshop. Projekt govori o vrijednostima ruralnog područja te promovira gastro ponudu, ljepotu i očuvanost područja te tradiciju kao elemente turističkog potencijala područja, a cilj je projekta poboljšana konkurentnost i održivost poljoprivrednih gospodarstava i ruralnih područja te poboljšanje prepoznatljivosti LAG područja „Bilogora-Papuk“ kao i razmjena iskustava partnerskih lokalnih akcijskih grupa u stvaranju prepoznatljivosti ruralnog područja. Ovo je zajednički projekt pet hrvatskih LAG-ova: LAG-a „Papuk“, LAG-a „Vinodol“, LAG-a „Virovitički prsten“, LAG-a „Lika“ i glavnog partnera i nositelja LAG-a „Bilogora-Papuk“.

Vrijednost BusyBee Workshopa iznosi 840.750,00 kuna. Tim sredstvima LAG-ovi su proveli niz aktivnosti koje su doprinijele stvaranju prepoznatljivosti ruralnog područja.

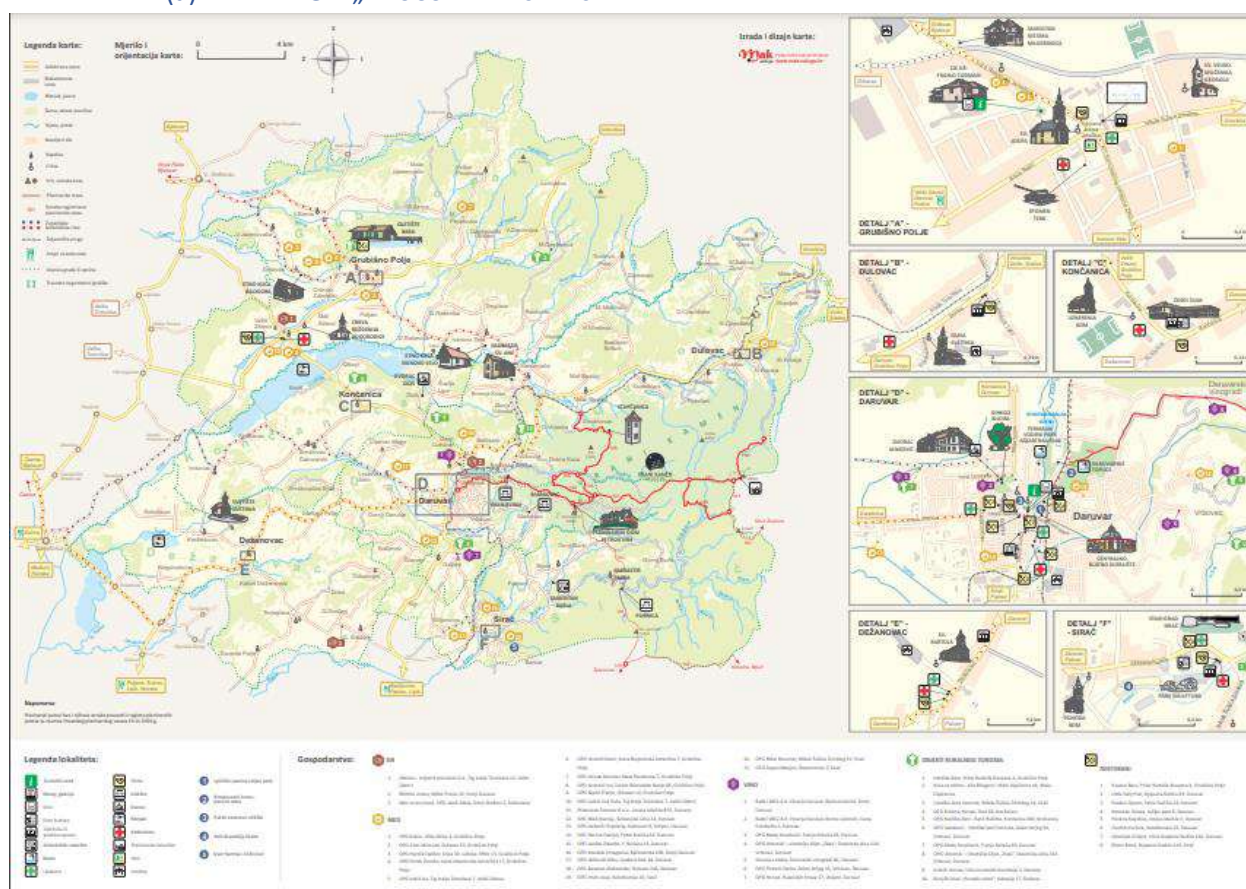
Nažalost Projekt se uslijed situacije sa COVIDOM-19 provodi vrlo otežano uz dosta kašnjenja no vjerujemo da će se tijekom 2022 godine uspjeti održati sve planirane aktivnosti.

Glavne aktivnosti projekta Busy Bee Workshop

- Karta LAG područja LAG-a „Bilogora-Papuk“
- Izrada kataloga lokaliteta za svih 5 partnera u projektu
- Izrada Studije razvoja marketinškog koncepta pozicioniranja lokalnih proizvoda
- Izrada promotivnih materijala za sudionike edukacija, radionica i konferencija u sklopu projekta
- Putovanja na LAG područja partnera u projektu vezano uz programe događanja na tom području s upoznavanjem dobre prakse vezano uz temu projekta
- Promocija projekta i ruralnog prostora u medijima
- Edukativne radionice

Jedna od glavnih aktivnosti LAG-a „Bilogora-Papuk“ kao partnera u projektu bila je izrada karte područja LAG-a „Bilogora-Papuk“ s ucrtanim značajnim prirodnim obilježjima, kulturnim i povijesnim lokalitetima, značajnim institucijama, objektima ruralnog turizma te gospodarskim subjektima koji se mogu povezati s proizvodnjom tri tematska proizvoda projekta (sir, med i vino).

(a) KARTA LAG-A „BILOGORA-PAPUK“ -STRANA A

Karta A –strana je vidljiva na mrežnim stranicama LAG-a na poveznici

<http://www.lag-bilogora-papuk.hr/media/file/Karta%20Lag-BilogoraPapuk1c.pdf>

(b) KARTA LAG-A „BILOGORA-PAPUK“ – STRANA B

Karta – B strana je vidljiva na mrežnim stranicama LAG-a na poveznici

<http://www.lag-bilogora-papuk.hr/media/file/Karta%20Lag-BilogoraPapuk2C.pdf>

Tijekom 2021 godine pokrenuta je izrada Kataloga lokaliteta koji obuhvaća značajne lokalitete svakog od LAG partnera i to prirodne, povijesne, kulturne ali i gospodarske kapacitete vezane uz poljoprivrednu proizvodnju te posebice ruralni turizam. Izrada Kataloga dugotrajan je proces jer obuhvaća veliko i raznoliko geografsko područje svih partnera uključenih u projekt no Katalog je završen i trebala je uslijediti njegova distribucija na događanjima u sklopu provedbe projekta Nažalost, zbog pogoršanja situacije morali smo do daljnjega odgoditi već dogovorenu manifestaciju na području LAG-a Lika vezano uz provedbu projekta suradnje Busy Bee Workshop te su katalozi isporučeni LAG partnerima da ih bar djelomično podjele sudionicima u izradi kataloga i Turističkim zajednicama na području LAG-ova kako bismo donekle postigli promociju područja već u ovoj godini, a provedbu događanja i podjelu ostavljamo za iduću godinu. Ipak uz konzultacije svih partnera uspjeli smo 13.11.2021 održati uspješno online radionicu „Izrada studije razvoja marketinškog koncepta pozicioniranja lokalnih proizvoda“ s obzirom da je ista bila u finalnoj fazi i biti će gotova do kraja mjeseca studenog. Studija je vrlo kvalitetno napisana, biti će primjenjiva na područja svih 5 LAG partnera a dati će nam osnovne smjernice o razvoju i pozicioniranju lokalnih proizvoda kao i o dizajnu i marketinškom predstavljanju proizvoda, a uključivati će i oblike promocije kroz ruralni turizam što je za naše područje vrlo značajno.

IX. UKLJUČENOST LOKALNIH DIONIKA

Članovi LAG-a

LAG „Bilogora-Papuk“ u studenom 2021. broji 32 člana. Od toga 11 iz javnog sektora, 12 gospodarskog sektora i 9 civilnog sektora. Članovi LAG-a kao i dionici lokalnog područja bili su uključeni i sudjelovali su u samoj izradi strategije. Održane su tribine na kojima su gospodarstvenici, predstavnici udruga, predstavnici obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i predstavnici lokalne samouprave mogli dati svoje prijedloge.

Edukativne radionice

Tijekom 2018. LAG je proveo tri radionice za javnost i dionike sa područja LAG-a, dvije radionice održane su u dva grada pod nazivom „Programi kreditiranja u poljoprivredi“. U ovim radionicama su predstavnici HBOR-a i HAMAG-a upoznali prisutne s Financijskim instrumentima za ruralni razvoj što je u konačnici rezultiralo povećanim brojem prijava na tu mjeru s ovog područja. Pored te dvije LAG je organizirao i radionicu pod nazivom „Zakon o obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu“ budući da su uvedene neke novine na području djelovanja OPG-ova. Tim radionicama ukupno je prisustvovalo 44 osobe. Od animacijskih događanja LAG aktivno sudjeluje u pripremi gospodarskih manifestacija na području LAG-a i to *Vinodar*, *Sajam sira* i *Sajam šljiva i rakija* i to kroz organizaciju edukacija i animacija u sklopu manifestacija.

Održan je i niz sastanaka i radionica vezano uz izmjene LRS. Ukupno je održano 13 sastanaka vezano uz izmjenu LRS sa 38 sudionika. Pored toga korištena je mogućnost javnog sudjelovanja u raspravi oko izmjena LRS putem mrežne stranice LAG-a. Od aktivnosti vezanih uz pružanje pomoći potencijalnim korisnicima s područja LAG-a u svrhu pripreme projekata koji se planiraju provoditi putem LRS aktivnosti održane su četiri radionice u 2018. godini, te jedna radionica krajem godine na kojoj su predstavljeni LAG natječaji za 2019. godinu. Na radionicama je u 2018. godini ukupno sudjelovalo 68 sudionika. Što se tiče sastanaka vezano za djelovanje LAG-a i tekuće poslove održano je 5 sastanaka sa 15 sudionika.

Foto: Radionice u Grubišnom Polju i Daruvaru

U 2019. godini zadržala se razina aktivnosti što se tiče promocije područja LAG-a, razmjene iskustva, stjecanja novih znanja, uključivanja lokalne zajednice u aktivnosti te poticanje dionika na kreativnu i aktivnu ulogu. Ukupno su održane tri radionice. Dvije su održane u sklopu Vinodara. Prva pod nazivom *Novi Zakon o vinu* koju su držali predstavnici Ministarstva poljoprivrede. Radionica pod nazivom *Uspješna lokalna priča* poslužila je kao prezentacija dotadašnjih ostvarenih projekata u sklopu LAG-a. Još jedna radionica održana je u Daruvaru pod nazivom *Porezi i knjigovodstveni aspekti bespovratnih EU potpora iz EAFRD fonda i potpora iz Financijskih instrumenata za ruralni razvoj*. Radionicu je držala urednica časopisa *Računovodstvo i financije*.

Svečana sjednica dodjele Odluka o odabiru po LAG natječaju TO 4.1.1. održana je 09. prosinca 2019. u Hotelu Termal. Odluke je uručio Gradonačelnik grada Daruvara, Damir Lneniček.

Na animacijskim aktivnostima u 2019 godini prisustvovala je 51 osoba. I ove je godine LAG aktivno sudjelovao u pripremi gospodarskih manifestacija u sklopu kojih organizira edukacije i animacije za posjetitelje.

Isto tako održan je niz sastanaka vezano uz LAG natječaj, točnije 5 sastanaka i dvije sjednice Upravnog odbora te jedna sjednica Skupštine vezano uz tekući rad LAG-a.

Održano je 5 radionica u vidu pružanja pomoći potencijalnim korisnicima u svrhu pripreme projekata za natječaj. Na ovim radionicama sudjelovalo je 64 korisnika. Tijekom 2019. godine u svrhu promocije bilo je ukupno 81 radijska objava. Djelatnici i članovi LAG-a sudjelovali su na ukupno 3 stručna usavršavanja.

radionica Grubišno Polje, 14.05.2019

radionica
28.05.2019,
Đulovac

radionica Daruvar, 17.05.2019

Tijekom 2020. godine zbog novonastale situacije vezano uz COVID-19 virus i zabrinjavajuću epidemiološku situaciju, LAG nije bio u mogućnosti poduzeti svoje uobičajene aktivnosti vezane uz promociju i pripremu gospodarskih manifestacija na području LAG-a. Ono što je održano jest svečana dodjela Odluka o odabiru na natječaj 6.3.1. na kojoj je prisustvovalo 25 osoba.

Ipak, održan je niz sastanaka vezanih uz natječeaje, točnije 7 sastanaka, 5 sjednica Upravnog odbora i dvije sjednice Skupštine vezano uz tekući rad LAG-a. Na skupštini održanoj ujesen, donesen je Plan raspisivanja natječaja za iduću godinu odnosno Plan aktivnosti i Financijski plan.

Radionica Grubišno Polje, 05.11.2020. TO 6.3.1.

Uspješno su održane tri radionice direktno vezane za LAG natječeaje u svrhu pripreme projekata za natječeaje koji su se provodili tijekom godine kako bi se pružila pomoć potencijalnim korisnicima s područja LAG-a.

Radionica Sirač, 12.11.2020.TO. 6.3.1.

I tijekom 2021. godine se nastavila zabrinjavajuća epidemiološka situacija koja je ograničavala većinu aktivnosti vezanu uz promocije i uključivanje lokalne zajednice u aktivnosti. Održana je radionica u Grubišnom Polju vezano uz provedbu LAG natječaja ,TO 4.1.1. dana 08.06.2021.

Radionica Grubišno Polje, 15.09.2020 TO 7.4.1.

Kroz promociju, LAG je u promatranom evaluacijskom periodu izradio 6612 komada promidžbenih materijala. Uz to u promatranom periodu evaluacije na dva lokalna radija i lokalnim tjednicima objavljene su ukupno 173 najave događanja ili promotivne emisije o lag-u.

Likovni natječaji

LAG „Bilogora-Papuk“ odlučio je uključiti i mlađi uzrast osnovnoškolaca u provedbu aktivnosti animacije te tako organizira svake godine Likovni natječaj sa temama vezanima uz poljoprivredu, očuvanje okoliša i ruralni prostor.

Tako su najmlađi žitelji sa područja našeg LAG-a sudjelovali 2020 godine svojim crtežima na natječaju „ Plodovi jeseni u mom zavičaju“ a u 2021 je godini raspisan novi likovni natječaj „Vrijedna pčelica“ koji povezujemo sa provedbom partnerskog projekta Busy Bee Workshop.

Cilj likovnih natječaja za najmlađe je podići svijest o važnosti poljoprivrednih proizvoda i očuvanju okoliša. Najbolje ocijenjeni crteži i najbolja razredna odjeljenja nagrađuju se prigodnim poklon paketima.

X. POKAZATELJI UČINKA –KVALITATIVNA PROCJENA UČINKA

Svrha prikupljanja podataka za ovo evaluacijsko izvješće je kako smo već naveli ranije, dobivanje dostatnih informacija kojima bi se mogao ocijeniti napredak područja regije LAG-a. U usvojenom i važećem Pravilniku o evaluaciji i praćenju provedbe Lokalne razvojne strategije za programski period 2014.-2020. LAG „Bilogora-Papuk“ je naveo da će u tu svrhu prikupljati i podatke o kvalitativnoj procjeni učinka.

Osnovna su tri elementa na koja evaluacija provedbe strategije treba odgovoriti:

- koja je to dodana vrijednost ostvarena provedbom LRS
- kako se provedba odnosi na povećanje kvalitete života u regiji
- koliko smo kroz provedbu LRS povećali privlačnost regije u smislu investicija, turizma, gospodarstva i općenito života u regiji

Već pri postavljanju mogućih pokazatelja za kvalitativnu procjenu učinka uočeni su mogući problemi odnosno okolnosti koje bi dovele do loše procjene a radi se o tome da formirana grupa možda nije dovoljno reprezentativna za analizu.

Anketni upitnici poslani su svim korisnicima odobrenih projekata i svim članovima LAG-a. Analizu dostavljenih odgovora donosimo u nastavku evaluacijskog izvješća.

1. ANALIZA UPITNIKA 2021 – KORISNICI ODOBRENIH PROJEKATA

Napominjemo da u Strateškom cilju 1.koji se odnosi na gospodarstvo korisnici su kod same prijave projekata u Prijavnim obrascima imali mogućnost naznačiti da li se njihov projekt, odnosno aktivnosti projekta odnose na poboljšanje energetske učinkovitosti, stvaranje ili uvođenje novog inovativnog procesa, smanjenje zagađivanja korištenjem novije tehnologije, proširenje proizvodnje i povećanje poljoprivrednih površina, povećanje konkurentnosti i produktivnosti te poboljšanja u procesima primarne proizvodnje. Rezultati su prikazani u Tablici AN5 Pokazatelji aktivnosti projekata SC1 na str.20 ovog evaluacijskog izvješća.

Napominjemo da su ova pitanja korištena isključivo za kvalitativnu procjenu, ne kao kriterij odabira te korisnici nisu morali dokazati da će isto biti i ostvareno.Kako bismo usporedili neke od odgovora danih kroz anketni upitnik sa planiranim u projektu iz navedene Tablice preuzeti ćemo podatak o broju korisnika koji su naveli da će kroz projekte povećati konkurentnost svojih gospodarstava(31).Zatim, njih 30 je izjavilo kako će povećati produktivnost agrarne proizvodnje, dok je njih 29 izjavilo kako će ulaganje dovesti do poboljšanja u procesima primarne proizvodnje i obrade tla. Istovremeno se njih 24 odlučilo za proširenje proizvodnje, odnosno povećanje trajnih prihoda te povećano korištenje poljoprivrednih površina.

S obzirom da nemamo isti uzorak (referentni broj) rezultate ćemo uspoređivati u postotcima.

ANKETNA PITANJA (UZORAK OD 10 ISPUNJENIH UPITNIKA)

Da li je u razdoblju nakon odobrenja projekta od strane LAG-a došlo do povećanja obima proizvodnje, smanjenja obima proizvodnje ili ste zadržali isti obim proizvodnje?

DA-značajno	DA-umjereno	DA-slabo	NE
1	6	1	2

Da li je u razdoblju nakon odobrenja projekta od strane LAG-a došlo do povećanja broja članova OPG-a, smanjena ili ste zadržali isti broj članova?

Povećanje broja članova	Smanjenje broja članova	Isti broj članova
	1	9

Da li ste u razdoblju nakon odobrenja projekta od strane LAG-a povećali poljoprivredne površine? (povećanje površina upisanih u ARKOD). Ako DA, navedite za koliko ha.

DA	NE
5 (sve skupa 6,33 ha)	5

Da li ste primijetili povećanje prihoda u prethodnom razdoblju?

DA-značajno	DA-umjereno	DA-slabo	NE
	6	1	3

Da li su aktivnosti provedene kroz LAG natječaj doprinijele bržoj i kvalitetnijoj poljoprivrednoj proizvodnji?

DA-značajno	DA-umjereno	DA-slabo	NE
5	4	1	

Da li su aktivnosti provedene kroz LAG natječaj doprinijele konkurentnosti Vaših proizvoda?

DA-značajno	DA-umjereno	DA-slabo	NE
	6	1	3

U kojoj mjeri su sredstva dobivena na LAG natječaju utjecala na realizaciju Vaših poslovnih ideja odnosno poslovanje?

Značajno	Umjereno	Slabo
5	5	

Da li su sredstva dobivena na LAG natječaju utjecala na bržu realizaciju Vaših poslovnih ideja ?

DA	NE
10	

U kojoj mjeri je procedura dobivanja sredstava na LAG natječajima komplicirana?

DA-jako	DA-umjereno	NE
4	4	2

U kojoj mjeri ste zadovoljni potporom razvojnih agencija na LAG području?

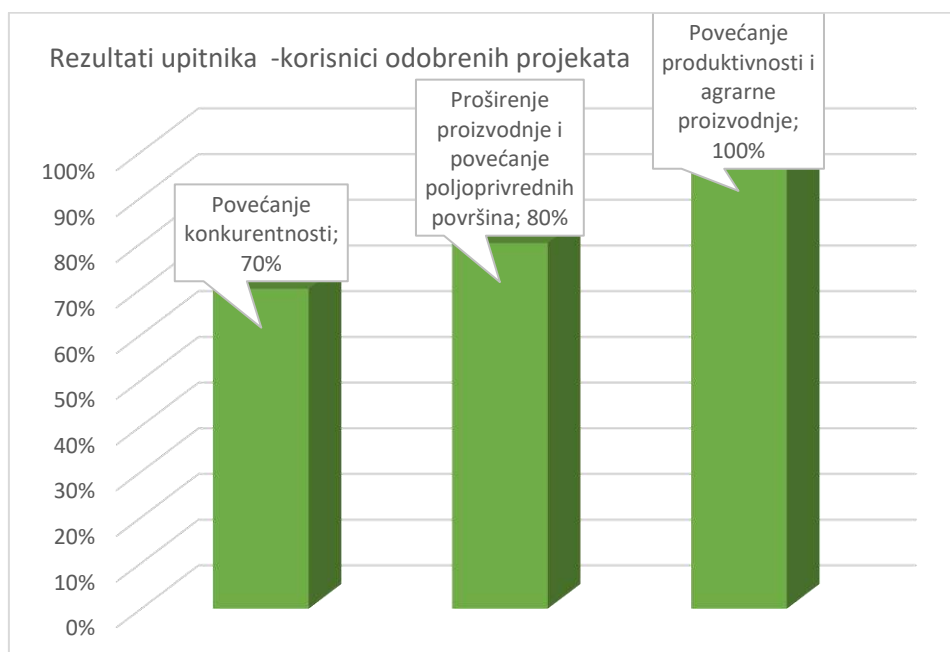
Odlična	Dobra	Nedovoljna	Sam pišem projekte
6	3		1

Da li biste se ponovo javili na LAG natječaj ?(odgovori Da, Ne ,možda)

DA	NE	Možda
8	1	1

TABLICA AN25- USPOREDBA PODATAKA PRIJAVA PROJEKTA- ANKETNI UPITNIK-KORISNICI

	PODATCI IZ PRIJAVA PROJEKATA	PODATCI IZ ANKETNOG UPITNIKA
POVEĆANJE KONKURENTOSTI	31/31 100%	7/10 70%
PROŠIRENJE PROIZVODNJE I POVEĆANJE POLJOPRIVRENDIH POVRŠINA	24/31 77%	8/10 80%
POVEĆANJE PRODUKTIVNOSTI AGRARNE PROIZVODNJE	30/31 97%	10/10 100%

Kroz dostavljene odgovore na postavljena evaluacijska pitanja korisnicima odobrenih projekata možemo zaključiti da je došlo do razmjernih ili značajnih poboljšanja po pitanju konkurentnosti i produktivnosti poljoprivredne proizvodnje čime se utječe na stabilniji prihod poljoprivrednih proizvođača koji daje stanovitu potporu demografskoj obnovi na LAG području jer smanjuje potrebu za iseljavanjem. Demografska obnova je značajna za ovo područje s obzirom da od 2001 do 2011 imamo pad od gotovo 30% stanovništva na nekim područjima.

Pored toga svi (100% anketiranih) izražavaju činjenicu da su sredstva dobivena kroz odobrene Leader projekte doprinijela bržem ostvarivanju poslovnih ideja te većina njih (80%) smatra da bi se ponovo javila na LAG natječaje u određenom periodu.

Iako većina anketiranih ne primjećuje značajne pomake u ostvarivanju dohotka uslijed realizacije projekata, smatramo da je promatrani period za taj podatak, vrlo nezahvalan za usporedbu jer je zbog situacije sa COVIDOM-19 došlo do pada prodaje u dobrom dijelu segmenata poljoprivredne proizvodnje.

Nezadovoljstvo članova u vrsti i tipu objavljenih natječaja dijelom je razumljivo jer tipovi operacija koji su provedeni u ovom periodu možda ne odražavaju u potpunosti potrebe LAG područja no razlog primjene tipova operacija koji su se provodili leži u činjenici da su se u ovom Programskom razdoblju mogli provoditi isključivo isti tipovi operacija kao u Programu ruralnog razvoja 2014.-2020. i to ,naglašavamo, samo oni tipovi operacija za koje je Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju pripremila aktivaciju. Tako nije bilo moguće mijenjati niti obim dokumentacije, niti prihvatljivost korisnika i aktivnosti kao ni postupak prijave, a LAG je mogao samostalno samo kreirati Kriterije odabira odnosno bodovanje te odrediti raspored sredstava po tipovima operacija.

2. ANALIZA UPITNIKA 2021 - ČLANOVI LAG-A

Anketna pitanja - članovi LAG-a

1. Da li ste u prethodnom razdoblju (2017-2021) sudjelovali na bilo kojoj aktivnosti LAG-a: edukacije, skupština, predavanja, forumi ,konferencije, sajmovi, LAG natječaj.? (Da, Ne)
2. Jeste li zadovoljni aktivnostima i temama na kojima ste sudjelovali? (DA,NE)
3. Koje dodatne aktivnosti predlažete da LAG organizira?
4. Smatrate li da je LAG dovoljno zastupljen u lokalnim medijima i glasilima ?(DA,NE, mogao bi više)
5. Smatrate li da je LAG koristan na ruralnom području?(DA, NE, Nisam siguran)
6. Da li ste primijetili u prethodnom razdoblju da je sve veći broj lokalnih dionika upoznat sa postojanjem i djelovanjem LAG-a?(Da, Ne, Nisam siguran)
7. Po Vašem mišljenju ,u kojoj mjeri su sredstva koja LAG odobrava kroz LAG natječaje utjecala na održivost prostora LAG-a?(Možete odgovoriti sa: razmjerno, značajno, umjereno, slabo)
8. Jeste li općenito zadovoljni radom LAG-a?(Da, Ne)
9. Ukoliko niste zadovoljni radom LAG-a , molimo Vas Vaše prijedloge kako bismo poboljšali naš rad i poslovanje.
10. Da li biste se željeli aktivno uključiti i to putem foruma, tribina i radionica u izradu nove Lokalne razvojne strategije koja će se početi primjenjivati 2023 godine? (Da ,Ne)

Analiza odgovora – članovi LAG-a

Kroz postavljena anketna pitanja željeli smo dobiti uvid u promjene u socijalnom kapitalu LAG područja i poboljšanjima u lokalnom upravljanju.

Može se reći da u početku aktivnosti LAG-a nisu bile prepoznatljive jer su se uglavnom odnosile na stvaranje preduvjeta kojima LAG ustvari dobiva pravo na objavu LAG natječaja i dodjeljivanje bespovratnih sredstava korisnicima na svom području. Danas je potpuno drugačija situacija jer su aktivnosti LAG-a prepoznatljive većem krugu korisnika te postoji veliki interes za LAG natječaje a prema dostavljenim anketnim upitnicima i za sudjelovanje u izradi koncepta nove lokalne razvojne strategije.

Svi članovi koji su ispunili naš anketni upitnik izjavili su da su sudjelovali na nekim od aktivnostima LAG-a te da su zadovoljni ponuđenim aktivnostima i temama. Predložili su kako bi LAG trebao intenzivnije zastupati interese i potrebe članova kod izrade mjera ruralnog razvoja, organizirati predstavljanje u poljoprivrednim školama, upoznati lokalne OPG-ove sa primjerima dobre prakse i ponuditi više predavanja vezana uz turizam.

Ispitanici smatraju kako bi bilo dobro da je LAG više zastupljen u lokalnim medijima i glasilima. Svi ispitanici smatraju da je LAG koristan na ruralnom području i većina ih je primijetila kako je sve veći broj lokalnih dionika upoznat sa postojanjem i djelovanjem LAG-a.

Što se tiče sredstava koja LAG odobrava kroz svoje natječaje smatraju da su ona razmjerno utjecala na održivost prostora LAG-a. Razmjernost je prihvatljiva kao opis utjecaja jer LAG nije imao velika sredstva na raspolaganju u ovom programskom periodu.

Svi ispitanici izjavili su kako su zadovoljni radom LAG-a, no predlažu malo više informiranja i savjetovanja članova o mogućnostima za njihov sektor djelovanja. Pretpostavljamo da je razlog ovakvim odgovorima činjenica da u prethodne dvije godine LAG nije uspio organizirati veći broj radionica za različite teme jer smo bili ograničeni situacijom sa COVIDOM-19.

Bolje lokalno upravljanje postignuto je kroz aktivnije sudjelovanje članova LAG-a i ostalih dionika u izradama izmjena postojeće strategije a kako su svi anketirani izjavili kako se žele aktivno uključiti u izradu nove Lokalne razvojne strategije vjerujemo da će nova strategija dati bolji odraz potreba lokalne zajednice pogotovu iz razloga što više neće biti ograničena u potpunosti propisanim nacionalnim programom i mjerama.

XI. ANALIZA LAG PODRUČJA PODATCI 31.12.2020.

	OPG	OBRT	SOPG	TD	ZADRUGA	UK.BR.ČLANOVA OPG-a	POVRŠINA ARKOD PARCELA (ha)	BROJ ARKOD PARCELA
Daruvar	597	7	43	8	0	407	2.167,67	2.826
Grubišno Polje	799	10	31	11	7	612	8.404,66	8.033
Končanica	382	0	14	3	0	306	3.408,54	4.005
Dežanovac	423	3	11	4	0	353	5.682,35	5.223
Sirač	211	0	15	2	0	135	1.326,29	1.667
Đulovac	239	2	11	6	1	169	2.841,10	2.902
UKUPNO LAG	2.651	22	125	34	8	1.982	23.830,61	24.656

Na području LAG-a prema Upisniku poljoprivrednih gospodarstava iz 2020. godine ukupno je registrirano 2840 poljoprivrednih gospodarstava od čega OPG-i čine najveći udio. Ukupna površina poljoprivrednog Zemljišta upisanog u Arkod iznosi 23.830,61 hektara dok je broj arkod parcela 24.656. Veliki broj arkod parcela govori o rascjepkanosti poljoprivrednih površina a time i o otežanom gospodarenju. U PRR 2014.-2020. nisu provedeni natječaji za komasaciju koji bi na području LAG-a doprinijeli boljoj rapsoloživosti poljoprivrednih površina.

Ukupno je 408 nositelja/odgovornih osoba poljoprivrednih gospodarstava do 41 godine starosti što je 14,3% svih poljoprivrednih gospodarstava na području LAG-a. U posljednje dvije godine na našem području rastao je broj nositelja poljoprivrednih gospodarstava do 41 godine starosti za 5,9%. Mladi poljoprivrednici čine mali udio u ukupnom broju poljoprivrednika kako na području našeg LAG-a tako i u čitavoj Republici Hrvatskoj. Unatoč tome u svojoj proizvodnji koriste četvrtinu ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta upisanog u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. U prosjeku, jedan mladi poljoprivrednik u Republici Hrvatskoj koristi 13,2 ha poljoprivrednog zemljišta.

Kada govorimo o području LAG-a onda možemo reći da su naši mladi poljoprivrednici ovdje i iznad prosjeka. Naime, od ukupno 402,88 ha koji su obuhvaćeni ulaganjima u projektima odobrenim na LAG natječajima, čak 325,84 ha je u posjedu mladih poljoprivrednika. To nas dovodi do prosječnih 14,16 ha po mladom poljoprivredniku kada gledamo podatke odobrenih korisnika na natječajima LAG-a „Bilogora-Papuk“.

XII. ZAKLJUČAK

Izrada ove evaluacije bila je potrebna, ne samo iz razloga što je zadana Lokalnom razvojnom strategijom, već i kako bi se ključnim dionicima pružile informacije o statusu provedbe te poduzele pravovremene mjere za uklanjanje ili ublažavanje identificiranih poteškoća u provedbi. Dobivene informacije daju pregled situacije dosadašnje provedbe i predstavljaju priliku za poboljšanje.

Programski period 2014.-2020. donio je kroz primjenu metode LEADER po prvi puta mogućnost da lokalni dionici, ostvare putem svojih Lokalnih akcijskih grupa, dodatna sredstva upravo za razvoj pojedinog geografski povezanog područja.

U ovom smo se periodu prvi puta susreli sa definiranjem lokalnih potreba i dobili mogućnost utjecaja na lokalni razvoj. Iako ograničeni, kao prvo raspoloživim sredstvima koje smo uspjeli osigurati za ovaj programski period, a zatim i odabirom mjera odnosno tipova operacija koje smo smjeli provoditi, ipak je do sada odabran 41 projekat, vrijednosti odobrene potpore u iznosu od =6.417.622,24 kn.

Odabrani projekti doprinose promjenama na lokalnoj razini koje ne bi bile moguće da se LAG nije još 2010 godine formirao kao cjelina koja je usuglasila zajedničke potrebe i očekivanja te koja ima osjećaj zajedničke pripadnosti a sve u cilju postizanja uravnoteženog ekonomskog i društvenog razvoja uz poštivanje tradicije te prirodnih, povijesnih i kulturnih resursa.

Sredstva koja je LAG kao organizacija uspio osigurati za lokalne dionike svog područja i to kroz vlastito uspješno prijavljivanje na Natječaje u Programskom periodu 2014.-2020. su financijski relativno mala te ukupni efekat financijski gledano za čitavo područje nije velik. Ipak, kako se veliki broj odobrenih projekata (njih 31 sa ukupno odobrenom potporom od 3.685.761,44 kn) odnosi na razvoj i modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava koji su nositelji gospodarskog razvoja u ruralnim područjima vjerujemo da je i ovaj rezultat značajan jer sva ta poljoprivredna gospodarstva kojima je odobrena potpora su izjavila da bez potpore LAG-a ne bi uspjela realizirati svoje projekte i poslovne ideje. 10 odobrenih projekata male lokalne infrastrukture ukupne vrijednosti 3.823.940,67 kn značajno će doprinijeti kvaliteti življenja na LAG području.

Pored toga značajno je i za spomenuti, da LAG kroz svoje djelovanje potiče lokalne dionike na sudjelovanje u kreiranju zajedničkih politika, na razmjenu mišljenja i iskustava, na cjeloživotno učenje kroz edukacije te na stvaranje poslovnih ideja.

Iako se veliki dio aktivnosti u prethodnom periodu nije mogao održati kako se planiralo zbog pandemije korona virusa vjerujemo da će u narednom periodu biti iskazan interes za sudjelovanjem u izradi nove Lokalne razvojne strategije za period 2023.-2027. koja sa sobom donosi nove izazove i pravila.

Zaključno, u ovom evaluacijskom izvješću, prikazan je značajan napredak po svim promatranim pokazateljima, te se može zaključiti da je provedba Lokalne razvojne strategije LAG „Bilogora-Papuk“ u vremenskom razdoblju obuhvaćenom ovim Evaluacijskim izvješćem bila uspješna.